

Den Lokale Aktions Gruppe

LAG SjællandSyd

Udviklingsstrategi

2023-2027

Finansieret af
Den Europæiske Union

Aktionsgruppens navn	LAG SjællandSyd
Geografisk område	Næstved kommune Faxe kommune Stevns kommune Vordingborg kommune
Adresse	Næstvedvej 2, 4760 Vordingborg
CVR nr.	43 32 56 20
Hjemmeside	www.lag-sjællandsyd.dk

Finansieret af
Den Europæiske Union

Plan- og
Landdistriktsstyrelsen

LAG SjællandSyd
C/o: Øernes Revision
Næstvedvej 2
4760 Vordingborg

Journalnummer: 23-0079487
Internt brev ID: 345608,4
Dato: 10. februar 2023
CVR-nummer: 43325620

**Godkendelse af den lokale udviklingsstrategi,
godkendelse af LAG SjællandSyd som tilskudsberettiget aktionsgruppe,
samt
tilsagn om tilskud til drift og tilskudsramme til projekter**

Godkendelse af den lokale udviklingsstrategi

Plan- og Landdistriktsstyrelsen har den 11. november 2022 modtaget den lokale aktionsgruppe LAG SjællandSyds lokale udviklingsstrategi i henhold til Bekendtgørelse nr. 710 af 24/05/2022.

Plan- og Landdistriktsstyrelsen godkender hermed den lokale udviklingsstrategi i henhold til bekendtgørelse nr. 710 af 24/05/2022, § 34.

Godkendelse af den lokale aktionsgruppe som tilskudsberettiget

Plan- og Landdistriktsstyrelsen godkender samtidig LAG SjællandSyd som tilskudsberettiget til at drive den lokale aktionsgruppe og gennemføre den lokale udviklingsstrategi under den danske strategiske CAP-plan for perioden 2023-2027 (med evt. forlængelse).

Tilsagn om tilskud for 2023 til drift af den lokale aktionsgruppe og tilskudsramme til indstilling af projekter

I får hermed et tilsagn om en samlet årlig bevilling, som består af et tilskud til drift af den lokale aktionsgruppe og et tilskud til indstilling af projekter. Tilsagnet tildeles i henhold til den fordelingsnøgle, som fremgår af "Bekendtgørelse om drift af lokale aktionsgrupper i udpegede landdistrikter i perioden 2023-2027" bilag 3.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Processen for udarbejdelse af strategien

Lokalsamfundets involvering	4
Godkendelsesprocessen	6

Beskrivelse/analyse af området

Kommunerne	7
Infrastruktur	8
Natur	13
Erhvervsstruktur	18
Befolkningen	20
Kulturelle forhold	24
Bæredygtig udvikling og omstilling	28
Stedbundne ressourcer	29

De vigtigste udfordringer og potentialer

SWOT analyse	30
Udfordringer, udviklingsbehov og potentialer.....	31

Udviklingsstrategiens vision

32

Udviklingsstrategiens indsatsområder og mål

Indsatsområder.....	33
Mål og aktiviteter.....	34
Inklusion, kønsligetilling, unge og samarbejde	39

Prioriteringskriterier

40

Udviklingsstrategiens målsætninger

Erhvervsudviklings rettede mål og aktiviteter.....	41
Landsbyudviklings rettede mål og aktiviteter.....	42

PROCESSEN FOR UDARBEJDELSEN AF STRATEGIEN

Lokalsamfundets involvering

Analysedelen af udviklingsstrategien blev udarbejdet i løbet af juli måned 2022. Bestyrelsen fik midt i juli tilsendt udkast til ca. halvdelen af analysedelen. Kommentarer, rettelser og input fra bestyrelsesmedlemmerne blev indarbejdet. På bestyrelsesmødet den 2. august blev en stort set færdig analysedel drøftet og tilrettet på baggrund af bestyrelsens drøftelse.

Med en færdig analysedel var fundamentet for at drøfte indsatsområder, mål og planer til stede og bestyrelsen besluttede at indbyde det store net af Lokalråd, Lokalforum, borgerforeninger og erhvervs- og turistorganisationer til møder for at præsentere analysen og dermed de væsentligste problemer, udfordringer og potentialer, som udsprang af analysen.

På de 2 møder med henholdsvis Lokalråd, Lokalforum og Borgerforeninger og erhvervs- og turistorganisationerne blev hele analysen præsenteret, hvorefter deltagerne blev bedt om at komme med forslag til og input om, hvad LAG SjællandSyd, på baggrund af analysen, skulle fokusere på. Et referat af mødet og power point præsentation blev efter mødet udsendt til ikke bare deltagerne, men også til de Lokalråd, lokalforum og Borgerforeninger, som ikke havde deltaget i mødet, og alle blev bedt om at komme med yderligere input.

Input fra møderne og input modtaget efterfølgende indgik derefter i færdiggørelsen af udviklingsstrategien med fastsættelsen af indsatsområder, mål og aktiviteter og udkast til den færdige udviklingsstrategi blev tilsendt bestyrelsesmedlemmerne som optakt til bestyrelsesmødet den 19. september.

Udvidelse fra 3 til 4 kommuner

Få dage før bestyrelsesmødet fik LAG SjællandSyd en henvendelse fra Stevns om at Stevns ikke, som ellers planlagt, ønskede at oprette egen LAG for Stevns kommune, men at de i stedet ønskede at Stevns kommune skulle indgå i LAG SjællandSyd. Der havde været følere ude fra Stevns allerede i slutningen af juni måned, så de data der var indhentet fra Danmarks Statistik i juli havde også omfattet data fra Stevns kommune, så udkastet til den færdige udviklingsstrategi blev hurtigt ændret, således at det udkast, der blev drøftet på bestyrelsesmødet den 19. september, også omfattede Stevns.

Bestyrelsen besluttede på bestyrelsesmødet den 19. september at optage Stevns i LAG SjællandSyd, såfremt Bo- og Planstyrelsen kunne godkende det, og såfremt LAG SjællandSyd ikke var nødt til starte forfra med ny stiftende generalforsamling og rulle hele det udførte arbejde tilbage. Bestyrelsen godkendte i princippet også udkastet til udviklingsstrategi, med den tilføjelse at kontaktpersonen fra Stevns og Erhvervs- og turistorganisationer samt Stevns Landsbyforum, der repræsenterer 22 landsbyer, skulle have mulighed for at komme med tilføjelser/rettelser og input, så udkastet til udviklingsstrategi kunne blive tilrettet inden det skulle sendes til høring i Region og kommuner.

På et møde med Bo- og Planstyrelsen den 22. september blev det godkendt at Stevns kunne indgå i LAG SjællandSyd. Udkastet til udviklingsstrategien blev udsendt til Erhvervs- og turistorganisationer samt Stevns landsbyforum med opfordring til at komme med input, og på en ekstraordinær generalforsamling 6. oktober blev de nødvendige vedtægtsændringer for at optage Stevns kommune vedtaget.

Tidsforløb i processen med udarbejdelse af udviklingsstrategien og lokalsamfundets involvering

Juli 2022	Data indhentet fra Danmarks Statistik
14. juli 2022	Første del af udviklingsstrategiens analysedel sendt til bestyrelsesmedlemmerne til gennemsyn, kommentarer og input
2. august 2022	Bestyrelsesmøde. Udviklingsstrategiens analysedel drøftedes
23. august 2022	Møde med lokalråd, Lokalfora og Borgerforeninger
24. august 2022	Referat af mødet og kopi af analyse præsentation sendt til alle områdets Lokalråd, Lokalforum etc. med opfordring til at give yderligere input inden 9. september
25. august 2022	Møde med Business Faxe, Business Vordingborg, Næstved Erhverv, Erhvervshus Sjælland, Visitsydsjælland-Møn og Næstved Turistforening
26. august 2022	Referat af mødet og kopi af analyse præsentation sendt til Erhvervs- og turistorganisationerne med opfordring til at give yderligere input inden 9. september
19. september 2022	Bestyrelsesmøde godkendte at Stevns skulle indgå i LAG SjællandSyd og godkendte revideret udviklingsstrategi som også omfatter Stevns.
22. september 2022	Mail til Stevns erhvervs- og turistorganisationer samt Stevns Lokalforum med udkast til udviklingsstrategi og opfordring til at give input.
6. oktober 2022	På den ekstraordinære generalforsamling med optagelse at Stevns i LAG SjællandSyd orienteres om det færdige udkast til udviklingsstrategi, som omfatter alle 4 kommuner.

Godkendelsesprocessen

7. oktober 2022 Udkast til Udviklingsstrategi sendt i høring hos Region Sjælland og kommunerne Faxe, Næstved, Stevns og Vordingborg.
23. oktober 2022 Vordingborg Kommunes høringssvar bekræfter at Udviklingsstrategien ikke strider mod kommunens planer og strategier, men påpeger at udviklingsstrategiens fokus på at øge antallet af turister bør ske på et bæredygtigt grundlag. Udviklingsstrategien blev herefter tilrettet, så den understreger at turismeudbygning skal ske på et bæredygtigt grundlag.
24. oktober 2022 Region Sjællands høringssvar hæfter sig ved at flere af de udfordringer og indsatsområder som strategien har fokus på er i samklang med Region Sjællands regionale udviklingsstrategi 2020-2024 for hele regionen samt Regionsrådets koncernstrategi "Region Sjælland – for borgerne" 2022-2025. Regionen ser gode muligheder for at understøtte og samarbejde med LAG SjællandSyd på fælles strategiske områder.
24. oktober 2022 Næstved kommune nævner at udviklingsstrategiens indsatsområder begge supplerer og understøtter Næstved Kommunes strategiske udvikling som beskrevet i Næstved Kommunes vision "Mærk Næstved", og at de oplistede indsatsområders mål og aktiviteter ikke kolliderer med kommunens overordnede planlægning for landsbyer/landdistrikter.
24. oktober 2022 Faxe kommunes høringssvar bekræfter at udviklingsstrategien ligger i forlængelse af kommunens egne strategier og planer for perioden 2023-2027. Høringssvaret indeholder bemærkninger til analyseresultaterne og forslag til nogle tilføjelser. Flere af disse forslag er herefter medtaget i analysen.
28. oktober 2022 Stevns kommune bekræfter at udviklingsstrategien ikke strider mod kommunens planer og strategier og foreslår enkelte tilføjelser og rettelser. De fleste af disse tilføjelser og rettelser er herefter medtaget i analysen.
25. oktober 2022 Indkaldelse til ekstraordinær generalforsamling den 8. november 2022 og udkast til Udviklingsstrategien udsendt til LAG SjællandSyds medlemmer, samarbejdspartnere og interessenter.
8. november 2022 Afholdelse af ekstraordinær generalforsamling med præsentation af udkast til udviklingsstrategi. Efter gennemgang og drøftelse af udviklingsstrategien blev enkelte rettelser/tilføjelser foreslået. Udviklingsstrategien blev herefter enstemmigt godkendt inklusiv de foreslåede rettelser.
11. november 2022 Udviklingsstrategien indsendt til Bo- og Planstyrelsen til godkendelse
10. februar 2023 Plan- og Landdistriktsstyrelsen godkender udviklingsstrategien og godkender hermed LAG SjællandSyd som tilskudsberettiget aktionsgruppe samt giver tilsagn om tilskud til drift og tilskudsramme til projekter

BESKRIVELSE AF OMRÅDET

KOMMUNERNE

LAG SjællandSyd dækker et stort geografisk område bestående af de 4 kommuner Næstved, Faxe, Stevns og Vordingborg.

NÆSTVED

FAXE KOMMUNE

stevns kommune

VORDINGBORG

KOMMUNE

	AREAL km ²	KYSTLINJE km	BEFOLKNING 1.jan 2022	TÆTHED m ² /indbygger
DANMARK	42.702,6	8.509	5.873.420	7.270
Næstved	676,3	120	83.801	8.070
Faxe	404,8	33	37.161	10.893
Stevns	249,7	44	23.473	10.638
Vordingborg	618,2	385	45.352	13.631
SJÆLLANDSYD	1.949,0	582	189.787	10.269
	4,6%	6,8%	3,2%	

Alle 4 kommuner har kystlinje. Vordingborg Kommune har desuden Danmarks længste kystlinje

Samlet bor der 3,2% af landets befolkning i LAG SjællandSyd området, men området har 4,6% af landets areal og 6,8% af landets kystlinje, så der er god plads og masser af vand.

INFRASTRUKTUR

Trafikforhold

Syd motorvejen E47 løber gennem 3 af kommunerne i nord sydgående retning. E47, der er hovedfærdselsåren til København fra det sydøstlige Sjælland, Lolland Falster og fra Tyskland via Rødby/Puttgarten færgeren, er stærkt trafikeret. I adskillige år har specielt Næstved og Faxe kommuner ønsket at få anlagt en tværmotorvej fra Rønnede via Næstved og videre til Slagelse og Kalundborg. Det forventes at første etape af anlægsarbejdet mellem Rønnede og Næstved igangsættes i 2026.

Der er flere jernbaner i området. **Vordingborg – Ringsted** med stationer i Lundby, Næstved og Glumsø og fra Ringsted videre forbindelse til København og Fyn/Jylland. **Næstved – Køge** med stationer i Holme Olstrup, Haslev, Tureby og Herfølge og videre mod København fra Køge og Østbanen fra **Faxe Ladeplads og fra Rødvig – Hårlev** med stationer i henholdsvis Karise og St. Heddinge og videre til Køge, Roskilde og København

Der er et omfattende net af regionale og lokale busser, men mange busruter i landdistrikterne er nedlagt og i stedet erstattet med Flex-kørsel. Bibeholdelse af lokale busruter er afgørende for bl.a. unges muligheder for at komme til uddannelsesinstitutionerne i nærområderne.

Femern tunnelen

Femern tunnelen, der er Danmarks største infrastruktur projekt og verdens længste sænketunnel, forventes at stå færdig i 2029.

Når Femern tunnelen er færdig vil turen mellem Rødbyhavn og Puttgarden tage syv minutter i tog og 10 minutter i bil. Både bilister og togrejsende sparer cirka 1 time hver vej i forhold til færgerne. Rejsetiden for togpassagerer mellem København og Hamborg vil kunne reduceres fra 4,5 timer til 2,5 timer, på grund af tunnelen og på grund af højhastighedstogforbindelsen mellem København og tunnelen. Dette medfører også en hurtigere togforbindelse for mange af pendlerne i LAG SjællandSyd området.

Der er næppe tvivl om at Femern tunnelen med den hurtigere forbindelse mellem Tyskland og Danmark vil medføre større trafik på hovedfærdselsåren E47 gennem LAG SjællandSyd området, også selv om flere af pendlerne måtte benytte højhastighedstogene i stedet for motorvejen

Den hurtigere forbindelse mellem Tyskland og Danmark giver en enestående mulighed for øget bosætning og øget erhvervsudvikling på Lolland – Falster og i det sydlige Sjælland, men det forudsætter at tiltag og projekter der fremmer at området bliver et destinationsområde og ikke blot et gennemkørselsområde bliver højt prioriteret.

Mobil- og bredbåndsdækning

I nogle af LAG SjællandSyd yderområderne er dækningen ikke tilstrækkelig god, hvilket ikke giver optimale forhold for virksomheder og borgere i en tid, hvor den digitale udvikling er stor og hvor god mobil- og bredbåndsdækning er en forudsætning for mange virksomheders funktion og for mange borgeres mulighed for hjemmearbejde og for deltagelse i onlinemøder etc.

Uddannelsesforhold

Der har i mange år været arbejdet målrettet for at højne uddannelsesniveaue på Sjælland. Der er fokuseret på indsatser på uddannelsesområdet, der er vurderet til at kunne øge viden- og kompetenceniveauet bredt. I LAG SjællandSyd området har dette udmøntet sig i at der i dag udbydes langt flere uddannelser end tidligere.

Gymnasier

I områdets 3 største byer, Næstved, Vordingborg og Haslev er der gymnasier, som udbyder de alment gymnasiale og de erhvervsrettede gymnasiale uddannelser

Erhvervsuddannelser

ZBC tilbyder erhvervsuddannelser i 4 af områdets byer

	FAXE	HASLEV	VORDING- BORG	NÆSTVED
Pædagog Sosu uddannelse				
Pædagoisk assistent				
Social og sundhedsassistent				
Social og sundhedshjælper				
Kontor, handel og forretningsservice				
Detailhandelsuddannelse				
Digital handel				
Eventkoordinator				
Handelsassistent				
Handelsuddannelse				
Indkøbsassistent				
Kontorassistent administration				
Kontorassistent offentlig adm.				
Kontorassistent økonomi				
Kontoruddannelse				
Logistikassistent				
Salgsassistent convenience				
Fødevarer og Landbrug				
Bager				
Bager og Konditor				
Bagværker				
Ernæringsassistent				
Gastronomi				
Gastronomi catering				
Gastronomiassistent				
Gourmetslagter				
Gourmetslagter butik				
Gourmetslagter delikatess				
Gourmetslagter slagtning				
Kok				
Konditor				
Tjener				
Teknologi, byggeri og transport				
Data og kommunikation				
Datatekniker infrastruktur				
datatekniker programmering				
Elektronikfagtekniker				
IT supportter				
Service assistent				
Sikkerhedsvagt				

Videregående uddannelser

Professionshøjskolen Absalon tilbyder

Vordingborg

Lærer
Pædagog

Næstved

Fysioterapeut
Sygeplejerske
Ergoterapeut
Radiograf
Sundhedsadm. koordinator
Bioanalytiker
Administrationsbachelor

Zealand tilbyder følgende uddannelser i **Næstved**

Zealand

Erhvervsakademi uddannelser

Datamatiker
Byggetekniker
El installatør
Finansøkonom
Handelsøkonom

Professionsbachelor uddannelser

IT Sikkerhed
Bygningskonstruktør
Innovation og entrepreneurship

Sundhedsforhold

Sygehuse

På Næstved Sygehus foretages varetages elektiv (planlagt patientforløb henvist af egen læge) ambulantly behandling, dvs. planlagt behandling, som afsluttes samme dag. På Næstved sygehus er der derudover en døgnbemandet skadefabrik, denne modtager dog kun borgere der har ringet ind først. Øvrige behandlinger foretages på et af Regionens akutsygehuse som er placeret uden for LAG SjællandSyds geografiske område (Nykøbing Falster, Holbæk, Slagelse og Køge).

E-hospital

Som borger i Region Sjælland tilbydes der behandling og rådgivning på en ny og nem måde. Det sker i Danmarks første eHospital, der bruger digitale løsninger. Man ringer på 70 20 42 22, hvis man har brug for råd og vejledning om sygdom eller har andre sundhedsfaglige spørgsmål eHospitalets rådgivning har åbent hverdage kl. 9-19, og weekender og helligdage kl. 9-12 og kl. 13-19.

Nærklinisk

I Stege er der placeret en nærklinisk der fungerer som lægeklinik med sygeplejersker og andet personale. Nærklinikken afvikler konsultationer efter tidsbestilling i dagtimerne i hverdagene.

Sundhedscentre

I Stege, Vordingborg, Faxe og Hårlev er der placeret sundhedscentre. På disse findes der i varierende grad ambulatorier, bloddonor, blodprøver, jordemoderkonsultation, lægecenter, lægevagt, røntgen og skadefabrik. Sundhedscentret i Vordingborg udvides pt. så det kan tilbyde flere sundhedsydelser af høj kvalitet. Udvidelsen forventes færdig medio 2022.

Multicenter

Multicenteret i Præstø varetager sundhedspleje og genoptræning. Tilbuddet gælder både centrets egne beboere og for borgere boende i eget hjem.

Praktiserende læger

Der er samlet set 43 lægekonsultationer i de 4 kommuner

- Faxe Kommune – 8 lægekonsultationer (heraf er 5 lukket for tilgang af nye patienter)
- Næstved Kommune – 18 lægekonsultationer (heraf er 11 lukket for tilgang af nye patienter)
- Stevns Kommune – 3 lægekonsultationer (der alle er åbne for tilgang af nye patienter)
- Vordingborg Kommune – 14 lægekonsultationer (heraf er 10 lukket for tilgang af nye patienter)

Energiforsyning

Fjernvarme

Næstved kommune

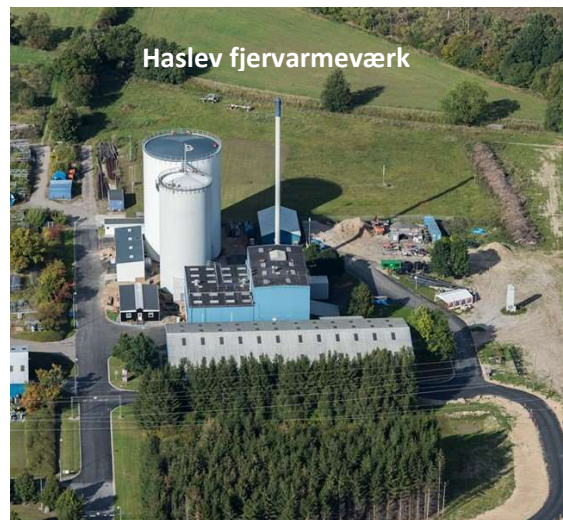
Næstved Dele af Næstved by
Fensmark Fensmark
Fuglebjerg Fuglebjerg og Hindholm,
Sandved -Tornemark
Hyllinge – Menstrup (lukker i 2023)

Vordingborg kommune

Vordingborg Dele af Vordingborg by, Kastrup, Neder
 Vindinge, Nyråd og Ørslev
Stege Dele af Stege by og Lendemarke
Præstø Dele af Præstø by

Faxe kommune

Haslev Dele af Haslev by
Faxe Dele af Faxe by
Terslev Terslev og Ørslev

Udenfor disse dækningsområder er det primært naturgas og sekundært el og olie der bruges til opvarmning bortset fra på Møn hvor der ikke er naturgas.

Med de voldsomt stigende priser på naturgas og olie har fjernvarmeselskaberne travlt med at tilslutte flere boliger i de byområder de allerede dækker, og der vil uden tvivl også ske større udvidelser udenfor de nuværende områder, men uanset disse bestræbelser vil landdistrikterne og de fleste landsbyer, hvor ca. 50% af befolkningen bor, ikke få mulighed for fjernvarme, så her er varmepumper nok løsningen i fremtiden.

Det kan blive svært for de mange almennyttige foreninger der ejer faciliteter i landsbyerne som forsamlingshuse, klubhuse og lignende. Det bliver svært at klare de høje gaspriser, eller at klare investeringen i den grønne omstilling til varmepumper eller til landsby fjernvarmeanlæg.

Vindmøller og Solceller

Der er vindmøller mange steder i området og der er opsat solceller på tagene på utallige private huse, offentlige bygninger og erhvervsbygninger. Der er også på jorden etableret adskillige solcelleanlæg og i øjeblikket er det meget store solcelleparker på jorden der er i fokus. Mere om solcelleparker under afsnit C1-7.

NATUREN

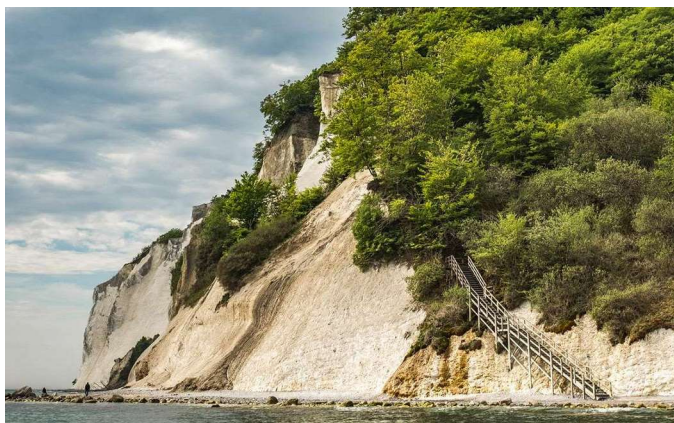
Området er frodigt landbrugsområde med mange store gårde og godser. Landskabet er kuperet med skove og marker omkranset af levende hegn og med en høj andel af småbiotoper. Flere steder domineres landskabet af de meget gamle købstadsbyer og mange små landsbyer der er spredt ud over hele området. Den lange kystlinje præger store dele af landskabet. Der er ikke langt til havet fra det meste af området og langs kystlinjen er der mange værdifulde strandengspartier og rørskove kun afbrudt af de små idylliske havne og det helt specielle miljø, der er tilknyttet disse

Store naturmæssige rigdomme

I området er der nogle enkeltstående naturmæssige værdier, der er så karakteristiske, at deres betydning er med til at tegne områdets identitet

STEVNS KLINT

Stevns Klint rejser sig 41 meter op over havets overflade og giver oplevelser i verdensklasse. Klinten er det bedste sted i verden at se sporene efter asteroiden, der tog livet af dinosaurerne og mere end halvdelen af alle arter på jorden for 66 mio. år siden. Stevns Klint blev i 2014 optaget på UNESCOs Verdensarvliste og kom dermed i selskab med nogle af verdens mest betydningsfulde og unikke attraktioner.

MØNS KLINT

Møns Klint og Mandemærke Bakker er et af 15 naturområder i landet der er med i Danmarks Naturkanon. Møns Klint er et meget populært udflugtsmål, og man forstår godt hvorfor! De smukke hvide klinte, der rejser sig 128 meter over det turkisgrønne hav langs den syv km lange kyststrækning, er nemlig noget helt særligt - og ikke bare i dansk målestok, men også i international. Møn er landets eneste UNESCO udpegede Biosfæreområde.

FAXE KALKBRUD

Her er gravet kalk i over 800 år, så det spændende kalkbrud er menneskeskabt, men alligevel en naturmæssig perle og et naturhistorisk fænomen. For 63 millioner år siden var Faxe Kalkbrud nemlig dækket af vand, hvor kæmpehajer, krokodiller og mange andre eksotiske dyr svømmede rundt i. Man kan stadig finde levn fra denne tid, når stedet besøges, og netop derfor er stedet meget populært blandt børnefamilier.

SUSÅEN

Susåen er Sjællands største vandsystem og længste å beliggende i det sydlige Sjælland nord for Næstved. Åen udspringer i Tingerup Tykke ved Rønnede. Herfra slår den en bue mod NV og kommer forbi Haslev, Ringsted og Sorø og endelig sydover mod Næstved og løber ud i Karrebæk Fjord. På sin vej løber den igennem Danmarks 8. største sø, Tystrup Bavelse Sø

Vild natur

Alle kommunerne arbejder med at skabe mere vild natur. Vordingborg Kommune blev i september 2022 kåret til "Danmarks vildeste kommune" og vandt 1 mio. kr., doneret af Den Danske Naturfond, til yderligere projekter med vild natur.

Cykelruter

Der er flere berømte cykelruter der går gennem LAG SjællandSyd området

To pulserende europæiske metropoler, 700 km grøn-blå km på cykel og en kort sørejse – den internationale cykelrute Berlin – København forbinder den danske og den tyske hovedstad gennem 3 idylliske regio-

ner. Undervejs er der en masse uspoleret natur, mange muligheder for en dukkert, for at nyde og opleve, opdage. Man kan glæde sig til en halv snes (eller mere) oplevelsesrige dage i Berlin, i Brandenburg og Mecklenburg-Vorpommern, i Syddanmark og i København. I LAG SjællandSyd området går ruten fra Bogø rundt på Møn og langs østkysten til Præstø, Faxe Ladeplads, Rødvig, Stevns Klint og videre til Køge.

Østersøruten er Danmarks længste cykelrute. Den går på tværs af det sydlige Danmark og bindes sammen af ikke mindre end 5 færgeforbindelser og otte broer. Store cykeloplevelser mellem Jylland og Sjælland og alt det midt imellem. I LAG SjællandSyd området går ruten fra Bogø rundt på Møn og til Vordingborg og Næstved langs sydkysten.

Destination SydkystDanmark anviser flere spændende ferie cykelruter i LAG SjællandSyd området

Eventyrruten på 130 km går gennem naturskønne områder til byerne Næstved, Vordingborg og Faxe, og man kan undervejs besøge Gavnø Slot, Danmarks Borgcenter og Faxe Kalkbrud.

Klint til Klint ruten på 231 km går i LAG SjællandSyd området fra Vordingborg, rundt på Møn med Møns Klint og op langs kysten til Præstø og Faxe og derfra videre til Stevns klint og videre til Køge.

Næstved – Næstved ruten på 346 km kommer rundt i hele LAG SjællandSyd området fra Næstved til Vordingborg, rundt på Møn og Nyord og op langs kysten til Præstø og Faxe videre til Stevns Klint og derfra til Haslev og tilbage til Næstved

Og også en række dagsruter, der er dele af de landsomfattende Panoramaruter

"På toppen af verden" ruten på 17 km. i det bakkede landskab ved Møns Klint.

"På opdagelse med familien" ruten på 27 km går fra Stege til Nyord og tilbage igen.

"Den søde tur" på 21 km rundt om Stege Nor gennem små hyggelige landsbyer

"Eventyrlig idyl" på 34 km fra idylliske Præstø og rundt på Jungshoved halvøen hvor Gjøngehøvdingen huserede og undervejs kan HC Andersens Verden besøges

"Fed, Fjord og Fossiler" ruten på 30 km. Går rundt på feddet ved Præstø fjord til Faxe Ladeplads og Faxe hvor man i Faxe Kalkbrud kan finde fossiler.

"Drama på Klinten" ruten på 29,7 km. Rundtur på Stevns. Fiskerbyen Rødvig, Koldkrigsmuseet Stevnfort, Stevns Klint, Højerup gl. kirke og Stevns Fyr

Omkring Næstved er der også adskillige cykelruter.

Rønnebæk-Ydernæs ruten på 18 km, Rønnebæk-Fladså ruten på 16 km, Vejlø-Basnæs ruten på 33 km, Holløse ruten på 20 km og Karrebæk ruten på 37 km.

Der er mulighed for at leje cykler adskillige steder i LAG SjællandSyd området

Vandreruter

Der er interessante naturområder overalt i området og det er for det meste let tilgængelige områder ved bl.a. at benytte de mange vandreruter

Der er adskillige vandreruter i naturen

Lagunestien. Vandrerute der går fra Næstved til Korsør via Skælskør hovedsageligt langs kysten

Fodsporet Vandre og cykelrute fra Næstved til Slagelse på nedlagt jernbane.

Susåleden Vandrerute langs Susåen fra Næstved til Tystrup Bavelse søerne

Sjællandsleden – utallige vandreruter langs kysterne

Camønoen 10 etaper, der tilsammen udgør 175 km. Vandrerute rundt på øerne Møn, Nyord og Bogø

Klinterkongens rute. Nyåbnet 14 km. rute ved Møns Klint, der allerede er kåret som Europas bedste vandrerute

Knudshoved Odde - en 19 km. lang rute gennem et naturskønt fredet område på 92 ha. Hele området er privatejet af Rosenfeldt Gods, men vandreruten er tilgængelig året rundt med ganske få hensyn.

Stevns Klint Trampesti - 22 km lang rute fra Bøgeskov Havn til havnebyen Rødvig

Shelterpladser

Der er talrige shelterpladser rundt i området, ofte i forbindelse med vandreruterne.

Nedenstående liste er de shelterpladser der er anmeldt på Naturstyrelsens "udinaturen.dk", men der er mange flere shelterpladser i området

Shelterplacering	Antal	Shelterplacering	Antal
Faxe Kommune		Vordingborg Kommune	
Druestrup Friskole i Tureby	2	Bårse Søerne	2
Feddet - Betonbåden	1	Sydgården Roneklint	1
Fed Havn	3	Avnø Kysten	2
		Avnø Nokkeskoven	4
		Sandvig Havn	2
Næstved Kommune		Nyord by	1
Vrangstrup ved Susåen	2	Nyord Hyldevang	4
Hårslev ved Fodsporet	2	Borre	4
Mølleåhaven v. landsbyen Arkær	1	Keldborg	2
Familieshelter NV for Brorup	2	Møns Klint	4
Glumsø Skov	2	Mandemarke Haver	2
Fodby	2	Nangijala v Tøvelde	1
Kanalhaven	2	Tøvelde	2
Even	1	Neble	3
Vridsløse	2	Ny Gammelsø	2
		Askeby	1
Stevns Kommune		Vindebæk, Slotshaven	4
Grønningen i Holtug	1	Vindebæk	1
Kirkestien Strøby	2		
Solgårdsparken Strøby Egede	1		

Andre naturoplevelser

I området opleves naturen på mange måder udover vandreture og overnatning i sheltere. Der er ofte naturoplevelser i forbindelse med besøg og overnatning på de mange campingpladser og i de mange sommerhusområder langs den lange kystlinje. Der er også ofte naturoplevelser i de mange små hyggelige havne i området og ved at besøge øvrige af områdets seværdigheder i naturen som ikke allerede er nævnt.

Der er lystbådehavne i Næstved, Karrebæksminde, Vordingborg, Bogø, Hårbølle, Klintholm, Stege, Nyord Kalvehave, Sandvig, Jungshoved Kirkehavn, Stavreby, Præstø, Faxe Ladeplads, Rødvig, Bøgeskov og Strøby havn

SANDVIG HAVN

En af de mindste havne er Sandvig Havn ved Bøgestrømmen.

SKOVTÅRNET

En af Sjællands nye større turistattraktioner ligger i skoven ved Gisselfeld nær Rønnede. Efter en smuk tur gennem skoven når man frem til det 45 m høje tårn, der er et arkitektonisk mesterværk, og som byder på en storslået udsigt. Man kan også her midt i naturen bo i luksus glamping telte med en imponerende udsigt, og man kan trætop klatre af mange baner af forskellig sværhedsgrad

AVNØ NATURCENTER

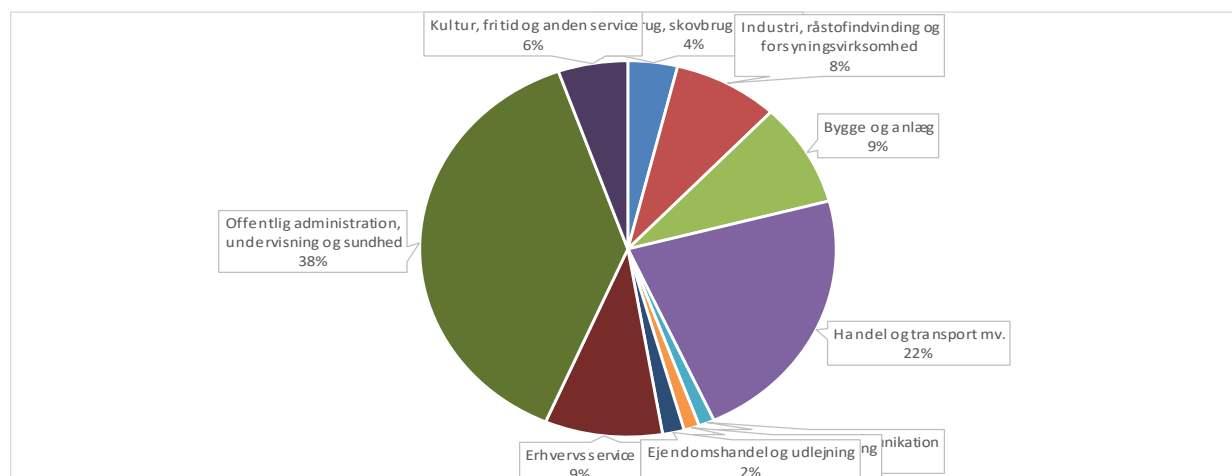
Et ubemandet naturcenter som har døgn åbent. Det er den tidligere flyvestation Avnø, som nu er omdannet til naturcenter. Kontrolltårnet er nu et observationstårn, hvorfra man kan se sæler, fugle m.m.. I området omkring Naturcenteret findes forskellige vandreruter og faciliteter som shelterpladser, bord/bænke og beachwollybaner.

ERHVERVSSTRUKTUR

Antal job i forskellige brancher – kilde Danmarks Statistik

I brancherne Landbrug skovbrug fiskeri, Bygge Anlæg, Offentlig adm. undervisning sundhed og Kultur, fritid og anden service er SjællandSyd områdets andel af jobs højere end i hele landet.

	Hele landet				SjællandSyd			
	2009	2019	Ændring	Andel 19	2009	2019	Ændring	Andel 19
Landbrug, skovbrug og fiskeri	79.237	71.611	-9,6%	2,2%	3.120	2.856	-8,5%	3,8%
Industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed	355.114	352.220	-0,8%	10,9%	6.908	6.099	-11,7%	8,2%
Bygge og anlæg	167.902	189.763	13,0%	5,9%	5.516	6.579	19,3%	8,8%
Handel og transport mv.	703.439	789.468	12,2%	24,4%	16.046	16.612	3,5%	22,3%
Information og kommunikation	104.245	125.394	20,3%	3,9%	849	891	4,9%	1,2%
Finansiering og forsikring	91.536	88.647	-3,2%	2,7%	1.355	914	-32,5%	1,2%
Ejendomshandel og udlejning	49.314	57.257	16,1%	1,8%	1.066	1.247	17,0%	1,7%
Erhvervs service	313.388	379.670	21,2%	11,8%	6.603	6.789	2,8%	9,1%
Offentlig administration, undervisning og sundhed	996.904	1.013.299	1,6%	31,4%	29.476	28.348	-3,8%	38,1%
Kultur, fritid og anden service	147.028	163.602	11,3%	5,1%	3.703	4.023	8,6%	5,4%
	3.008.107	3.230.931	7,4%	100%	74.642	74.358	-0,4%	100%

Antallet af jobs er i perioden 2009-2019 steget med 7,4 % i hele landet, hvilket er mere end befolkningsvæksten på ca. 5,3 %. Men i SjællandSyd området er jobantallet faldet med 0,4% selv om befolkningstallet er steget med 1,5% og stort set er uændret i aldersgruppen 25-64 (arbejdsstyrken). Faldet af job er sket i 5 af de 10 branchegrupper. Til gengæld er der kommet flere jobs i de 5 andre branchegrupper, men ikke nok. Denne udvikling er bekymrende fordi den betyder større pendling ud af området, hvilket ses i følgende skema, hvor pendlingen ud af området er steget kraftigt.

Pendling - kilde Danmarks Statistik

Skemaet viser pendling ud af området fra de 3 kommuner i SjællandSyd til det øvrige Sjælland. Herudover er der naturligvis pendling internt i området mellem de 3 kommuner.

Bopæl	2009 Antal der pendler ud	2019 Antal der pendler ud	Ændring	Andel 2019
FAXE	7.190	8.560	19,1%	50%
STEVNS	5.580	6.317	13,2%	59%
NÆSTVED	11.881	14.511	22,1%	37%
VORDINGBORG	4.889	5.639	15,3%	28%
SjællandSyd	29.540	35.027	18,6%	45%

Stigningen i pendling ud af området til det øvrige Sjælland er på 18,6 % i perioden 2009 – 2019 og omfatter hele 45 % af de beskæftigede i de 4 kommuner i området i 2019. Stigning af pendling ud af området kan på sigt betyde fraflytning og dermed reducere områdets befolkningstal. Forøget pendling betyder også forøgede udgifter til brændstof og forøget CO2 udledning, og det betyder en længere arbejdsdag og dermed måske mindre tid og lyst til at engagere sig i sit lokalsamfund-

Pendlingen ind i området udgør 40 % af pendlingen ud af området, og den er i perioden 2009 – 2019 steget knap 20%.

Størrelse af arbejdssteder – kilde Danmarks Statistik

	Hele landet		SjællandSyd	
1 job	136.122	44,6%	4.876	48,9%
2-4 jobs	72.092	23,6%	2.422	24,3%
5-9 jobs	39.018	12,8%	1.113	11,2%
10-19 jobs	27.607	9,0%	821	8,2%
20-49 jobs	19.946	6,5%	526	5,3%
50-99 jobs	6.446	2,1%	141	1,4%
100 jobs og derover	4.057	1,3%	75	0,8%
	305.288		9.974	

SjællandSyd har en større andel af arbejdspladser med 1-4 jobs end hele landet, og til gengæld en mindre andel af arbejdspladser med 5 jobs og derover, og især en mindre andel af arbejdssteder med 50 jobs og derover.

Turisme erhvervet

Turismen er i vækst i SjællandSyd området. Ifølge Destination SydkystDanmark , der omfatter SjællandSyd området var der i 2019 1.071.000 overnatninger på hotel, lejede feriehuse, campingpladser, lystbådehavne, vandrehjem og feriecentre. Dette tal steg med 3.3 % fra 2019-2021 på trods af at der i dele af 2021 var Corona restriktioner. Desuden var der i 2019 80.710 overnatninger på små steder som Bed & Breakfast.

Også friluftsturismen er i vækst. Under Corona epidemien opdagede mange danskere værdierne i den danske natur og med den lange kystlinje, naturområder, vandreruter og shelterpladser har området en styrkeposition og et potentiale for vækst

Møn med Møns Klint, Camønoen og Dark Sky område og Stevns Klint er oplevelses kraftcentre for turismen i området, men Karrebæksminde, Slotsruinen og Borgcenteret i Vordingborg, Koldkrigsmuseet Stevnsfort, Feddet camping og nye turistmål som Skovtårnet og Holmegård Værk trækker også mange turister. Det forventes at det helt nyåbnede Stevns Klint Experience også vil tiltrække mange turister.

En meget stor part af turisterne er endags turister, så der er et stort vækstpotentiale ved at få en større del af turisterne til at overnatte, men det vil kræve at overnatningskapaciteten i området øges.

Iværksættere – kilde Danmarks Statistik

Der er opstået ca. 970 nye virksomheder i området i gennemsnit om året i de sidste 10 år. Sammenlignet med hele landet i forhold til antal arbejdssteder eller befolkningstal er iværksætteriet i området på samme niveau som i hele landet.

Overlevelsesprocenten af nystartede virksomheder på landsplan efter 5 år er ca. 42 %

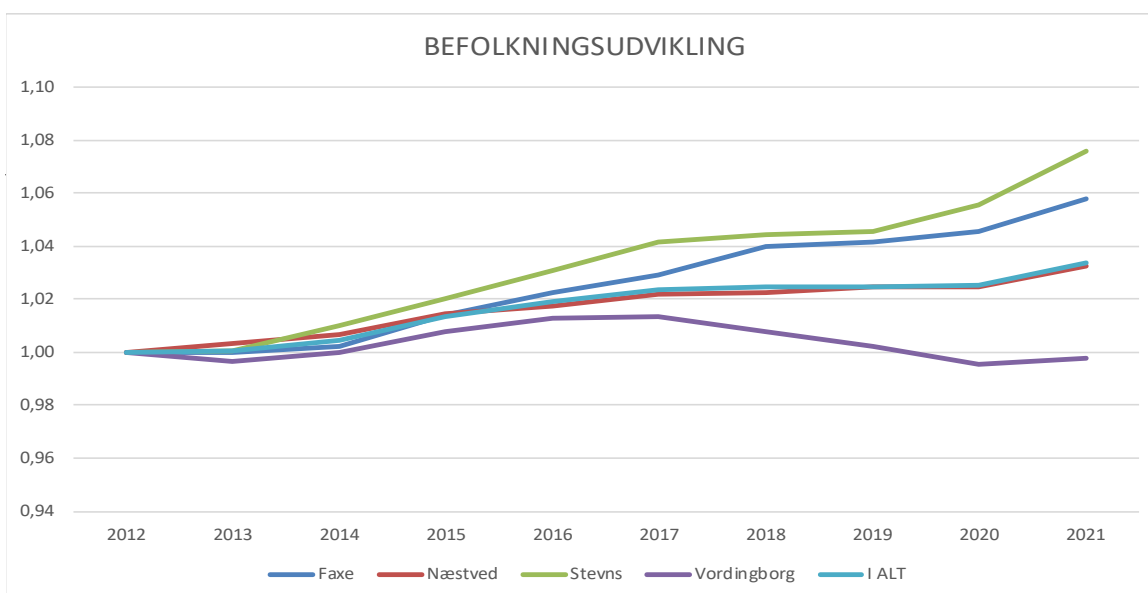
BEFOLKNINGEN

Indbyggertal perioden 2012-2021

I LAG SjællandSyd området er indbyggertallet den 1. januar 2022 189.787, hvilket er en stigning på 2,8 % i de sidste 10 år, hvor stigningen i hele landet var 4,8%, men der er betydelig forskel på udviklingen i de 3 kommuner. Stevns stiger med hele 7,6%, Faxe stiger med 5,8 % og Næstved stiger med på 3,3 %

Vordingborg Kommune havde en lille fald og derefter en stigning i starten af perioden, men fra 2017 starter et vedvarende fald, så resultatet bliver et mindre fald på 0,2 % for hele perioden

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Faxe	35.123	35.119	35.195	35.614	35.916	36.139	36.513	36.576	36.713	37.161
Næstved	81.163	81.432	81.687	82.342	82.581	82.938	82.991	83.143	83.181	83.801
Stevns	21.818	21.825	22.038	22.260	22.492	22.727	22.782	22.805	23.034	23.473
Vordingborg	45.465	45.295	45.471	45.806	46.037	46.087	45.816	45.566	45.268	45.352
I ALT	183.569	183.671	184.391	186.022	187.026	187.891	188.102	188.090	188.196	189.787

Fødselsoverskud, nettotilflytning og nettoindvandring 2012-2021

Kilde Danmarks Statistik

	Fødte	Døde	Tilflyttede Danmark	Fraflyttede Danmark	Indvandring	Udvandring
FAXE	2.787	-3.726	22.278	-20.924	3.992	-2.284
NÆSTVED	7.380	-8.498	38.996	-37.753	6.358	-3.712
STEVNS	1.715	-2.504	15.082	-13.554	2.313	-1.425
VORDINGBORG	3.151	-6.104	23.751	-23.239	4.524	-2.549

	Fødselsoverskud		Nettotilflytning		Nettoindvandring	
FAXE	-939	-2,7%	1.354	3,9%	1.708	4,9%
NÆSTVED	-1.118	-1,4%	1.243	1,5%	2.646	3,3%
STEVNS	-789	-3,6%	1.528	7,0%	888	4,1%
VORDINGBORG	-2.953	-6,5%	512	1,1%	1.975	4,3%

	Nettotilflytning			
	15-24 årige		Øvrige aldre	
FAXE	-2.157	-6,1%	3.511	10,0%
NÆSTVED	-2.373	-2,9%	3.616	4,5%
STEVNS	-1.325	-6,1%	2.853	13,1%
VORDINGBORG	-2.688	-5,9%	3.200	7,0%

En nærmere analyse af årsagerne til forskellen i befolkningsudviklingen i de 4 kommuner viser at:

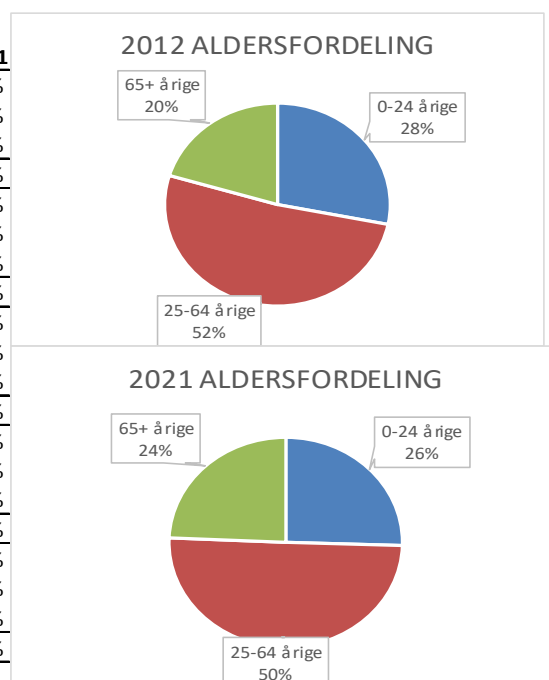
Alle kommuner har fødselsunderskud. I Vordingborg Kommune dør der dobbelt så mange som der fødes, så det store fødselsunderskud alene reducerer befolkningen med 6,5 % i perioden.

Alle kommuner har nettotilflytning. Stevns Kommune hele 7 %, Faxe Kommune 3,9% i perioden, hvilket delvist skyldes de ca. 400 nye borgere i Bo/Arbejdsfællesskabet Permatopia ved Karise, men nettotilflytningen kan opdeles i en nettoaflytning af 15-24 årige på 2,9 % for Næstved og ca. 6 % for Stevns, Faxe og Vordingborg. Der må her være tale om unge der flytter pga. uddannelse. Til gengæld er nettotilflytningen så tilsvarende større for øvrige aldersgrupper. Det kunne være nogle af de færdiguddannede der vender tilbage eller andre f.eks. pensionister der flytter sydpå fra hovedstaden til billigere boliger.

Alle kommunerne har en betydelig Nettoindvandring på 3-4% i perioden

Aldersgruppers udvikling i perioden 2012 – 2021 – kilde Danmarks Statistik

		2012	Andel af total	2021	Andel af total	Ændring 2012-2021
FAXE	0-24 årige	10.008	28%	9.387	25%	-6,2%
	25-64 årige	18.341	52%	19.204	52%	4,7%
	65+ årige	6.774	19%	8.570	23%	26,5%
	Total	35.123		37.161		5,8%
NÆSTVED	0-24 årige	23.840	29%	22.591	27%	-5,2%
	25-64 årige	42.069	52%	42.434	51%	0,9%
	65+ årige	15.254	19%	18.776	22%	23,1%
	Total	81.163		83.801		3,3%
STEVNS	0-24 årige	5.816	27%	5.745	24%	-1,2%
	25-64 årige	11.233	51%	11.766	50%	4,7%
	65+ årige	4.769	22%	5.962	25%	25,0%
	Total	21.818		23.473		7,6%
VORDINGBORG	0-24 årige	11.983	26%	10.614	23%	-11,4%
	25-64 årige	22.878	50%	21.887	48%	-4,3%
	65+ årige	10.604	23%	12.851	28%	21,2%
	Total	45.465		45.352		-0,2%
TOTAL	0-24 årige	51.647	28%	48.337	25%	-6,4%
	25-64 årige	94.521	51%	95.291	50%	0,8%
	65+ årige	37.401	20%	46.159	24%	23,4%
	Total	183.569		189.787		3,4%

Befolkningens sammensætning aldersmæssigt har ændret sig i de forløbne 10 år.

I alle kommunerne er antallet af 65+ årige steget med over 20 %, hvorimod den unge aldersgruppe 0-24 årige falder i alle kommunerne. I Vordingborg Kommune med hele 11,4 %, i Faxe og Næstved Kommuner halvt så meget og i Stevns Kommune med blot 1,2 %. Aldersgruppen 25-64 årige (arbejdsstyrken), der er lige så stor som de 2 andre grupper tilsammen stiger med over 4 % i Stevns og Faxe Kommune og falder med over 4% i Vordingborg Kommune.

De 65+ åriges andel af hele befolkningen i hele området er steget fra 20% til 24% i de sidste 10 år.

Befolkningsfremskrivning 2021 – 2045 – kilde Danmarks Statistik

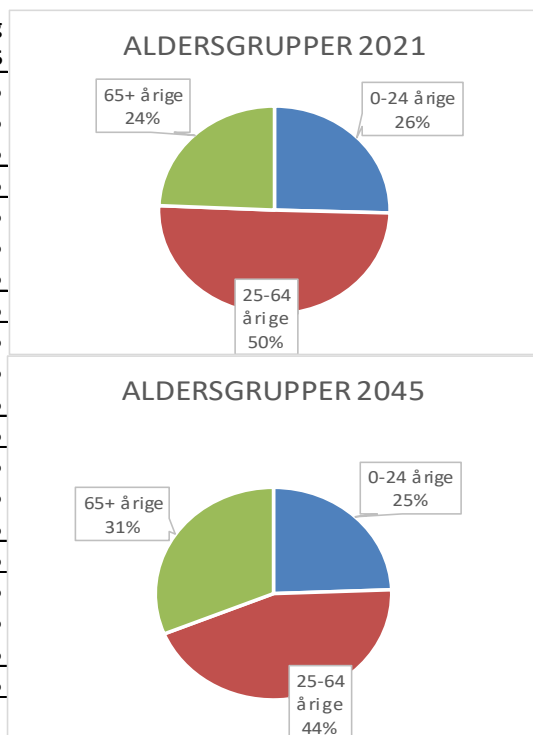
	2021	2045	Ændring
Faxe	37.161	40.330	8,5%
Næstved	83.801	86.048	2,7%
Stevns	23.473	25.359	8,0%
Vordingborg	45.352	43.774	-3,5%
I ALT	189.787	195.511	3,0%

Udviklingen i befolkningen i perioden 2021 – 2045 for hele landet er 6,4% men i SjællandSyd området bliver den kun på 3 % , og med samme tendens som set i udviklingen de sidste 10 år. Stevns og Faxe Kommune vil få en markant stigning, primært drevet af tilflytning. Faxe Kommune vil nærme sig indbyggertallet i Vordingborg Kommunes, der vil få et fald, sandsynligvis drevet af et fortsat stort fødselsunderskud og måske også negativ nettotilflytning. Næstved kommune vil få en moderat stigning på grund af begrænset fødselsunderskud og positiv nettotilflytning.

Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning har tidligere vist sig at være for negativ, så i kommunerne regner man med en lidt mere positiv udvikling.

Fremskrivning af aldersgrupper i perioden 2021 – 2045 – kilde Danmarks Statistik

		2021	Andel af total	2045	Andel af total	Ændring 2021-2045
FAXE	0-24 årige	9.387	25%	9.889	25%	5,3%
	25-64 årige	19.204	52%	18.650	46%	-2,9%
	65+ årige	8.570	23%	11.791	29%	37,6%
	Total	37.161		40.330		8,5%
NÆSTVED	0-24 årige	22.591	27%	22.315	26%	-1,2%
	25-64 årige	42.434	51%	38.913	45%	-8,3%
	65+ årige	18.776	22%	24.820	29%	32,2%
	Total	83.801		86.048		2,7%
STEVNS	0-24 årige	5.745	24%	6.263	25%	9,0%
	25-64 årige	11.766	50%	10.940	43%	-7,0%
	65+ årige	5.962	25%	8.156	32%	36,8%
	Total	23.473		25.359		8,0%
VORDINGBORG	0-24 årige	10.614	23%	9.297	21%	-12,4%
	25-64 årige	21.887	48%	18.306	42%	-16,4%
	65+ årige	12.851	28%	16.171	37%	25,8%
	Total	45.352		43.774		-3,5%
TOTAL	0-24 årige	48.337	25%	47.764	24%	-1,2%
	25-64 årige	95.291	50%	86.809	44%	-8,9%
	65+ årige	46.159	24%	60.938	31%	32,0%
	Total	189.787		195.511		3,0%

Aldersgruppen 65+ årige vil stige voldsomt, Andelen af befolkningen vil stige fra 24 % til 31 % de kommende 25 år i hele området. I Vordingborg vil 65+ åriges andel stige fra 28% til 37%

Aldersgruppen 25-64 årige (arbejdsstyrken) vil falde i antal og andel af befolkningen i alle 4 kommuner og den unge gruppe 0-24 årige vil også falde totalt i området primært på grund af et stort fald i Vordingborg Kommune, men dog en pæn stigning i Stevns og Faxe kommuner.

Bosætning – kilde Danmarks Statistik

FAXE KOMMUNE	2012	2021	%
Haslev	11306	12119	7%
Faxe	3828	4246	11%
Faxe Ladeplads	2874	2884	0%
Rønnede	2462	2746	12%
Karise	2170	2392	10%
Dalby	2089	2253	8%
Terslev	889	937	5%
Førslev	328	346	5%
Teestrup	204	237	16%
Store Spjellerup	225	223	-1%
Landdistrikter	8718	8714	0%

NÆSTVED KOMMUNE	2012	2021	%
Næstved	42141	44331	5%
Fensmark	4961	5110	3%
Fuglebjerg	2145	2268	6%
Glumsø	2116	2121	0%
Mogenstrup	1850	2011	9%
Karrebæksminde	1694	1830	8%
Tappernøje	1589	1663	5%
Herlufmagle	1313	1482	13%
Holme Olstrup	1200	1259	5%
Gelsted	1261	1170	-7%
Toksværd	802	826	3%
Sandved	739	704	-5%
Lov	562	547	-3%
Rønnebæk	566	545	-4%
Hyllinge	463	448	-3%
Tybjerglille Bakker	347	350	1%
Enø By	272	345	27%
Tornemark	283	320	13%
Skelby	284	291	2%
Everdrup	260	255	-2%
Menstrup	246	234	-5%
Skraverup	221	214	-3%
Vallensved	219	206	-6%
Landdistrikter	15486	15021	-3%

STEVNS KOMMUNE	2012	2021	%
Strøby Egede	3951	4654	18%
Store Heddinge	3288	3668	12%
Hårlev	2569	2865	12%
Rødvig	1666	1858	12%
Valløby	724	758	5%
Strøby	644	700	9%
Hellested	586	589	1%
Klippinge	520	492	-5%
Lyderslev	317	341	8%
Magleby	313	330	5%
Havnelev-Boestofte	255	255	0%
Holtug	262	244	-7%
Landdistrikter	6680	6668	0%

VORDINGBORG KOMMUNE	2012	2021	%
Vordingborg	11686	11943	2%
Præstø	3806	3857	1%
Stege	3826	3792	-1%
Nyråd	2442	2488	2%
Ørslev	1830	1852	1%
Stensved	1545	1585	3%
Mern	927	1005	8%
Bogø By	870	951	9%
Køng	989	946	-4%
Lundby	795	843	6%
Gammel Kalvehave	820	745	-9%
Kalvehave	635	612	-4%
Store Damm	613	587	-4%
Bårse	531	484	-9%
Skibinge	360	343	-5%
Allerslev	234	250	7%
Langebæk	256	248	-3%
Borre	283	246	-13%
Klarskov	223	211	-5%
Landdistrikter	12690	12293	-3%

Andelen af befolkningen der bor i landdistrikterne og byer under 3.000 indbyggere udgør

Næstved Kommune	41 % af befolkningen
Faxe Kommune	56 % af befolkningen
Vordingborg Kommune	57 % af befolkningen
Stevns Kommune	65 % af befolkningen
TOTAL	51 % af befolkningen

Der er tale om et lille fald på 1 % point totalt, så internt i kommunerne er der tale om en svag urbanisering.

I både Næstved og Vordingborg kommuner er der foruroligende mange landsbyer med en negativ befolknings udvikling med risiko for at endnu flere landsbyer er på vej mod en udvikling fra at være en levende landsby med institutioner og butikker til en landsby, hvor der alene bor mennesker.

En af årsagerne til fald i befolkningen i landsbyer er at ældre, der har boet hele deres liv i landsbyen, ofte tvinges til at flytte fra landsbyen, fordi der ikke er mindre ejerboliger, lejeboliger eller andelsboliger i landsbyen.

KULTURELLE FORHOLD

Der er stor kulturel aktivitet i LAG SjællandSyd området, og i de senere år er der kommet nye store kulturfaciliteter til flere steder.

Kulturfaciliteter

Der er kulturfaciliteter som biblioteker og traditionelle idrætshaller i alle områdets byer og også i mange af landsbyerne og der er forsamlingshuse i de fleste af landsbyerne. Herudover er der større kulfaciliteter i de større byer.

Næstved Kommune

Det forholdsvis nye Næstved Arena i Næstved kan rumme meget store sportsarrangementer, koncerter og events

Grønnegades Kaserne Kulturcenter i Næstved byder på mange kulturarrangementer af forskellig art på Ridebanen, i Musikstalden, i Ny Ridehus og i Smedjen.

Rønnebæksholm i Rønnebæk er Næstved kommunes kunsthall med kunststillinger og forskellige andre aktiviteter og events

Kornmagasinet i Tappernøje, Folkemusikhuset i Fensmark, Glumsø kro og Boderne og Sydpolen i Næstved rummer sociale og kulturelle aktiviteter og arrangementer.

Vordingborg Kommune

Det regionale Spillested Stars i Vordingborg afholder koncerter

Det nye DGI huset i Vordingborg er samlingspunkt for kultur, idræt, uddannelse og erhverv.

Faxe Kommune

Faxe Hallerne og Haslev Hallerne rummer udover idrætsaktiviteter også kulturelle arrangementer og aktiviteter

Det regionale spillested Black & White afholder koncerter

Stevns Kommune

Udover biograf er Mødestedet Snurretoppen i Store Heddinge også stedet hvor der afholdes koncerter, spilles teater og holdes foredrag.

Af øvrige kulturfaciliteter hvor der afholdes kulturelle arrangementer kan nævnes Kulturhus Harmonien i Rødvig og Tinghuset i St. Heddinge.

Museer

Danmarks Borgcenter

Vordingborg var en hjørnesten i forsvaret af Danmark og af kongens magt. Her har konger som Valdemar den Store, Valdemar Sejv og Valdemar Atterdag regeret. I dag er kun Gåsetårnet og den sydlige ringmur synlige. På ruinerne af den engang så mægtige kongeborg ligger nu Danmarks Borgcenter.

I et nybygget, underjordisk udstillingshus fortælles historien om en af danmarkshistoriens helt centrale slotte. Og det gøres på stedet, hvor det hele skete. I udstillingerne kan man komme tæt på kongerne og de mange spor, som århundreder af magt, elite, handel, politisk spil og militære kampe har efterladt.

Geocenter Møns Klint

Udstillingen er gravet ned i selve klinten og opbygget som en spændende tidsrejse på 70 millioner år. Kom med tilbage til Kridttiden, hvor havet var fyldt med drabelige monstre, til tertiærtiden, hvor 2/3 af alt liv uddøde på grund af meteornedslag og supervulkaner, til kvartærtiden med gigantiske gletsjere der dannede det vilde landskab - og frem til nutidens magiske natur på Møn.

Geomuseum Faxe

Museet ligger på kanten af Faxe Kalkbrud. Her kan den fantastiske udstilling "Danmarks fossile koralrev" opleves. For 65 millioner år siden var det område, der i dag er Faxe Kalkbrud, et levende koralrev, der vrirlede af liv. havkrokodiller, hajer, fisk og nautiler svømmede rundt på jagt efter byttedyr, og på bunden kravlede krabber, søpindsvin og snegle på de koralter og mosdyr, der dannede revet.

Koldkrigsmuseet Stevnstfort

Stevnstfortet var en brik i Danmarks og Natos forsvar under den kolde krig. Det står mere eller mindre som det gjorde, da det lukkede i år 2000. På en guidet tur får man adgang til de lange gange og underjordiske rum. De 1,7 kilometer lange gange er hugget ud i kalken af Stevns Klint, og er bygget til at modstå atomkrig. Over jorden kan man se en ligeledes autentisk enhed af det amerikanske missilsystem HAWK som havde base på Stevnstfortets terræn 1984 – 2000

Holmegaard Værk

Holmegaard Værk er Danmarks nye hot spot for kunsthåndværk og tradition, hvor fortiden formidles som inspiration for fremtiden. Her udstilles en af Nordens største og vigtigste glassamlinger på mere end 42.000 stykker glas. Et team af glasmagere i særklasse sørger for røg i skorstenene fra det nye og ultramoderne glasværksted, hvor de i samarbejde med en række gæstekunstnere og designere blæser ideerne til live.

Stevns Klint Experience

Museet, der ligger på en forhøjning i Boesdal Kalkbrud med udsigt over kalkbruddet og Østersøen, er netop indviet. Inde i centeret vil børn og voksne opleve en underholdende og interaktiv udstilling om, hvordan verden så ud før, under og efter astoride nedslaget for 65 mio. år siden, der udryddede halvdelen af livet på jorden og satte et sidste punktum i historien om dinosaurerne.

Udover disse helt specielle museer er der adskillige andre interessante museer i området. Heraf kan nævnes:

Møns Museum
 Næstved Museum
 Køng Museum
 Næstved bilmuseum
 Stevns Folklore Museum

Kulturhistorisk Museum i Faxe
 SEAS-NVE's museum i Haslev
 Museumsgården på Møn
 Thorvaldsen Samlingen på Nysø Gods

Festival, byfester og andre kulturelle arrangementer

Vilde vulkaner i Vordingborg

Vilde Vulkaner er Danmarks største børnefestival. Første festival blev afholdt i 1995 og har været afholdt hvert år siden i den første uge af skolernes sommerferie. Vilde Vulkaner har nu deltagelse af mellem 10 – 12 tusinde gæster fra institutioner med børn i alderen 7-14 år. Institutionerne bruger festivalen som et alternativ til den traditionelle koloni og kommer fra hele Danmark. Festivalen er fyldt med aktiviteter, musik, leg og fællesskab på tværs af alder og kommunegrænser.

Fransk Forår i Præstø

Præstø Handel & Erhvervsforening inviterer hvert år i Kristi Himmelfartsferien til "Fransk Forår i Præstø".

I disse dage omdannes det gamle brostensbelagte torv til en franskinspireret markedsplads, fyldt med spændende boder. I boderne møder man ægte franskmænd og ægte Præstøborgere forklædt som franskmænd, der falbyder mange forskellige internationale og ikke mindst, lokale delikatesser.

Markedsstemningen forøges af talrige musik arrangementer og andre kulturelle indslag forskellige steder i byen. Fransk Forår er godt besøgt af tusinder af mennesker fra hele Sjælland

Hen over sommeren afholdes der 6 Tirsdagsmarkeder i **Stege** og udover marked er der her masser af aktiviteter og indlagte kulturelle arrangementer med musik og sang og meget andet.

Hvert år afholdes der Rivierafest i **Faxe Ladeplads**. I juni måned afholdes der **Haslev Festsdage**, i juli måned afholdes der byfest i **Vordingborg** med stor koncert på Torvet, i august måned afholdes der **Næstved Metal**fest, hvor adskillige orkestre spiller på Grønnegades Kaserne Kulturcenter og i sommerhalvåret afholdes der musikarrangementer i Solgårdsparken i **Strøby Egede**. I juni måned afholdes arrangementet Sol over Stevns i **Strøby**. I august afholdes Musik over **Præstø Fjord**. I juni afholdes Folkemøde på **Møn**

På flere af de mange godser og herregårde i området afholdes der også kulturelle arrangementer

Hvert år er der flere af de landsdækkende events der gæster området f.eks. Grøn Koncert og Vild med 90'erne.

Fransk Forår i Præstø
27. 28. & 29. maj 2022

REVE BOHEME Cafescenen fredag kl. 15.30	RUSBJERG OG VENNDT Cafescenen lørdag kl. 13	BRUNO JENSEN Cafescenen fredag kl. 11 Lørdag og søndag kl. 10.
V. POULSENS KAPEL Cafescenen fredag kl. 13.00	DJ SØREN TOLBOD Adelgade fredag kl. 11-14.30	
MADMOISELLE de PARIS Cafescenen lørdag kl. 15.30	DJ VICTOR MONCHAMP Adelgade søndag kl. 11-13	
PETER KEHL POCKET BRASSBAND Street Parade Markedet, Adelgade og Havnen lørdag kl. 12.30-14.	ALEXANDERS GYPSY JAZZ BAND Cafescenen søndag kl. 12	DJ'S MADMOISELLE JEKEL / KATRINE RING Adelgade lørdag kl. 11-15

Oplev.Vordingborg

BÆREDYGTIG UDVIKLING OG GRØN OMSTILLING

Klimavenlig energiproduktion Biogasanlæg

Ved landsbyen Køng mellem Vordingborg og Næstved opfører virksomheden Nature Energy et stort biogasanlæg. Anlægget skal modtage 300.000 tons biomasse fra 20-25 lokale landmænd og fra sukkerfabrikkerne på Lolland og Falster og omdanne biomassen til 30 mio. m³ biogas, nok til opvarmning af 22.000 husstande. Men det bliver næppe husstande i området der får gavn af biogassen, men snarere gastank-stationer, der opføres af

Nature Energy, til forsyning af lastbiler med brændstof, og så skal biogassen nok også flyde gennem en planlagt gasrørledning til sukkerfabrikkerne på Lolland og Falster. Nature Energy har 13 biogasanlæg i Danmark, men anlægget ved Køng er det første på Sjælland.

Andre biogasanlæg er sikkert på vej. Der arbejdes allerede med at skabe plangrundlaget for opførelse af et biogasanlæg nord for Herlufmagle.

Verdens første storskala PtX-anlæg på Vordingborg Havn

Virksomheden Arcadia vil etablere CO₂ neutral flybrændstofproduktion på Vordingborg Havn, som dermed får verdens første storskala produktionsanlæg der kan producere 100 mio. liter CO₂ neutralt flybrændstof og skabe 60 lokale arbejdspladser. Til produktionen skal virksomheden bruge 350MW CO₂ neutral strøm om året. Placeringen af anlægget er derfor optimal fordi der er stor overskudsproduktion fra vindmøller og solcelleparker på Lolland - Falster og i Sydsjælland, og hermed undgår man overbelastning af el-nettet og en dyr udbygning af el infrastrukturen på Sjælland.

Virksomheden vil producere 100 mio. liter flybrændstof om året, hvilket overstiger det samlede forbrug af flybrændstof til indenrigsflyrejser i Danmark.

Biogas og PtX anlæggene er betydelige klimavenlige tiltag der også resulterer i et betydelig antal nye jobs i Vordingborg kommune og måske også en tiltrængt befolkningsvækst, såfremt der skaffes attraktive bolig muligheder til de mange tilrejsende nye ansatte til de 2 anlæg.

Solcelleparker

Der er flere solcelleanlæg på jorden i området, men anlæg af meget store solcelleanlæg på jorden er højaktuel i øjeblikket i alle 3 kommuner

Faxe Kommune

Der er etableret et kæmpemæssigt solcelleanlæg på Bregentved Gods mark ved Syd motorvejen og nord for Karise er et solcellepark anlæg under konstruktion

Der er lokalplanlagt yderligere solcelleanlæg ved Haslev og der er ansøgninger om yderligere anlæg ved Rønnede, Tokkerup og ved el selskabet Andel i Haslev

Næstved kommune

Der er etableret solcellepark ved Blangslev og der arbejdes med ansøgninger om solcelleanlæg fra Saltsø Gods (100 hektar), Holmegård Gods (50 hektar), Gisselfeld Kloster (65 hektar) Katrineholms Piber nær Fuglebjerg (65 hektar) og et større areal syd for Mogenstrup (120 hektar)

Vordingborg Kommune

Kommunen har udpeget 5 områder, hvor der kan etableres solcelleanlæg Køng Mose (159 hektar), Udby (15 hektar), Barmosen (222 hektar), Ørslev (40 hektar) og Høvdingegård (30 hektar)

SÆRLIGE STEDBUNDNE RESOURCER

Alle 4 kommuner rummer mange værdier indenfor kultur, natur, fællesskaber og bygningsarv, som er stedbundne og i høj grad identitetsskabende. Flere af værdierne for kultur, natur og bygningsarv er beskrevet i de forrige afsnit, hvorfor dette afsnit vil fokusere på fællesskaber og lokale råvarer.

Lokalråd, Borgerforeninger og Bylaug

I de fleste landsbyer og landområder i alle 4 kommuner findes forskellige lokale netværk som varetager lokale interesser og sikrer nærdemokrati. Fælles for dem alle er at de bæres af lokale ildsjæle som frivilligt arbejder målrettet for at synliggøre, bevare og udvikle de områder og faciliteter der er i netop deres lokalområde – ikke bare for dem selv, men til gavn og glæde for hele lokalsamfundet.

Næstved Kommune har registeret 17 lokalråd og 43 bylaug

Faxe Kommune har registreret 7 lokalråd, Bylaug eller Borgerforeninger

Vordingborg Kommune har registreret 13 Lokalforum

Landsbyforum Stevns omfatter 22 landsbyer

Disse Lokalråd, Borgerforeninger, Bylaug og Lokalforum er en afgørende ressource for at sikre at mange af landsbyerne forbliver levende landsbyer med offentlige institutioner, faciliteter, detailhandel og virksomheder. Landsbyer hvor der sker noget, og hvor det er attraktivt at bo.

Øvrigt foreningsliv og fællesskaber

Der er utallige øvrige foreninger i de 4 kommuner, hvor fællesskabet omkring interesser er en afgørende ressource når det drejer sig om inklusion. Her er noget for alle. Noget alle kan være med til.

Lokale råvarer

Der produceres og forarbejdes en lang række kvalitetsprodukter i området. Mange af dem er udviklet, hvor mikrovirksomheder samarbejder med producenterne og hvor oplevelsesøkonomien integreres i forretningsmodellen. Eksempler på denne type virksomheder er Ginskolen i Haslev, Isle of Møn spirits, Møn Is, Bryghus Møn, Næstved Bryghus, Klintholm Gårdbutik, Radius Destilleri, Brut de Møn, Præstø Vingård og Økoladen

På Møn er aktiviteten med udviklingen af sådanne fødevarerelskaber stor. Her har stærke netværksrelationer i tilknytning til Dark Sky konceptet bidraget til en høj grad af innovation indenfor området

DE VIGTIGSTE UDFORDRINGER OG POTENTIALER

SWOT ANALYSE

STYRKER

Naturen med den lange kystlinje, de mange cykel- og vandreruter og outdoor faciliteter

Turistmæssige fyrtårne, der trækker turister til området

Natur, god plads, billige boliger i mindre gamle købstæder, landsbyer og landdistrikter giver gode forudsætninger for tilflytning

Stort netværk af Lokalråd og lignende med ildsjæle, der tager ansvar for udvikling af deres lokalområde

MULIGHEDER

Femern Bælt forbindelsen kan øge turismen, erhvervsudviklingen og bosætningen

Store klimavenlige projekter der skaber grøn omstilling på vej kan øge jobantal og bosætning

Udvidelse af overnatningskapaciteten vil øge turismen og skabe flere jobs

Øget attraktivitet i landsbyerne, de billigere boliger og større mulighed for hjemmearbejde kan øge tilflytning fra Hovedstadsområdet.

Øget antal af mindre virksomheder der forædler og distribuerer lokale kvalitets fødevarer kan skabe flere jobs

SVAGHEDER

Betydelig nettoaflytning af unge der søger videregående uddannelser.

Jobantal falder uanset befolkningsstigning

Overnatnings kapacitet begrænser vækst i turistovernatninger

Mindre virksomheder og almennyttige foreninger med klubhus og forsamlingshuse der ikke kan kobles på fjernvarme eller lignende har næppe midler til den dyre naturgas eller til grøn omstilling til varmepumper

Ældre og unge tvinges ofte fra landsbyer for at finde passende ældre/unge bolig

Dårlig mobil- og bredbåndsdækning i dele af området

TRUSLER

Befolkningens aldersfordeling med voldsomt stigende 65+ andel.

Yderligere centralisering med lukning af skoler og andre institutioner i landsbyerne vil over tid ændre levende landsbyer til bosætnings-landsbyer med faldende befolkning

Fortsat fald i jobantal med en stigende befolkning også i arbejdsstyrkealderen forudsætter stigende pendling ud af området efter arbejde og risiko for fraflytning

Energikrise truer basale servicefaciliteter i landsbyerne

UDFORDRINGER, UDVIKLINGSBEHOV OG POTENTIALER

Jobantal falder i området 2009-2019

En af de største udfordringer for området er at jobantallet, som det fremgår af analysen, falder. Situationen er forskellig for de 4 kommuner.

I Faxe kommune stiger jobantallet med 3,6% og i Vordingborg stiger jobantallet med 0,2%

I Næstved kommune derimod falder jobantallet med 2,4% på trods af at befolkningen er steget.

Der findes naturligvis adskillige kommuner i landet, hvor jobantallet er faldet, men det er typisk yderkommuner med et langt mindre befolkningstal og hvor kommunens hovedby er langt mindre end Næstved.

Et faldende jobantal medfører sandsynligvis mindre tilflytning og i hvert fald større pendling, hvilket ses af analysen, med risiko for fraflytning, større CO2 udledning, økonomisk belastning og mindre tid til at engagere sig i sit lokalsamfund.

Medvirken til etablering af flere jobs i området ved at støtte iværksættere med at etablere virksomhed og virksomheder med at udvikle sig er derfor en af de udfordringer som LAG SjællandSyd må prioritere.

I den forrige programperiode støttede LAG Sydsjælland i de 3 kommuner i årene 2015-2022 over 70 erhvervsprojekter og var hermed med til at etablere og udvikle virksomheder og skabe jobs.

Grøn omstilling nødvendig, men problematisk for såvel virksomheder og almennyttige foreninger med f.eks. klubhuse og forsamlingshuse

En af de primære aktiviteter i den grønne omstilling er at fjernvarmeværkerne udvider deres forsyning af fjernvarme til langt flere virksomheder og husstande, men udvidelsen vil primært ske ved at tilslutte langt flere brugere i de nuværende forsyningsområder. I landsbyer og landdistrikter hvor ca. halvdelen af befolkningen bor må omstillingen ske ved at skifte olie og gasfyr ud med varmepumper eller etablere fælles varmeløsninger. For små virksomheder og almennyttige foreninger der ejer klubhuse, forsamlingshuse m.v. er omstilling akut på grund af de nuværende skyhøje olie og gaspriser, men omstillingen kræver en betydelig investering, som mange ikke vil kunne klare alene.

Medvirken til denne grønne omstilling i området specielt i forhold til de almennyttige foreninger der ejer faciliteter der spiller en afgørende rolle for landsbyernes attraktivitet og inklusion og landsbyens dagligvarebutik er en af de udfordringer som LAG SjællandSyd bør prioritere.

Befolkningstilbagegang i mange af områdets landsbyer

Analysen viser at der befolkningstilbagegang i mange af områdets landsbyer. Adskillige af områdets landsbyer er allerede alene bosætnings landsbyer, men det er afgørende vigtigt at bevare så mange af landsbyerne som levende landsbyer med offentlige institutioner og dagligvarebutikker.

Det er derfor en betydelig udfordring og prioritet for LAG SjællandSyd at medvirke til at øge attraktiviteten af disse landsbyer så de bevares som levende landsbyer, ved at fraflytning reduceres og tilflytning øges.

Turismen i stigning

Et af de største potentialer i området er at turismen stiger og at turismen kan stige meget mere endnu og dermed være et af de vigtigste områder for skabelsen af flere jobs og for tilflytning.

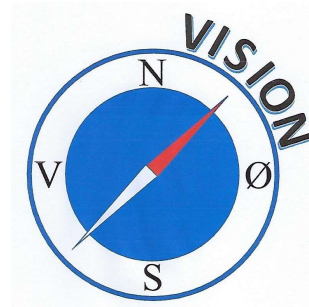
Naturen med den lange kystlinje, de naturmæssige rigdomme, de gamle købstæder og de turistmæssige fyrtårne spiller naturligvis en afgørende rolle.

Men Outdoor turismen spiller også efterhånden en rolle. Mange fik under Corona epidemien øjnene op for værdierne i naturen med vandruterne og shelterpladserne.

Medvirken til at øge turismen i området vil være et af de potentialer som LAG SjællandSyd vil prioritere ved at støtte etableringen af nye - og udviklingen af bestående turisme virksomheder samt etableringen af naturområder og faciliteter i området der kan trække turister til. Turismeudviklingen skal ske på et bæredygtigt grundlag i overensstemmelse med kommunale, regionale og nationale strategier

UDVIKLINGSSTRATEGIENS VISION

LAG SjællandSyd vil skabe jobs, grøn omstilling og landsbyudvikling

INDSATSOMRÅDER OG MÅL

INDSATSOMRÅDER

LAG SjællandSyd vil fokusere på 2 indsatsområder

Indsatsområde 1

Erhvervsudvikling der skaber vækst, jobs, øget bæredygtig turisme og grøn omstilling i området

Der er et stærkt behov for en erhvervsudvikling der bidrager til den grønne omstilling, skaber vækst og flere jobs i området med det formål

- At øge tilflytningen til området
- At begrænse CO2 udledningen ved den meget store pendling ud af området for at arbejde
- At begrænse erhvervsvirksomhedernes klimabelastning

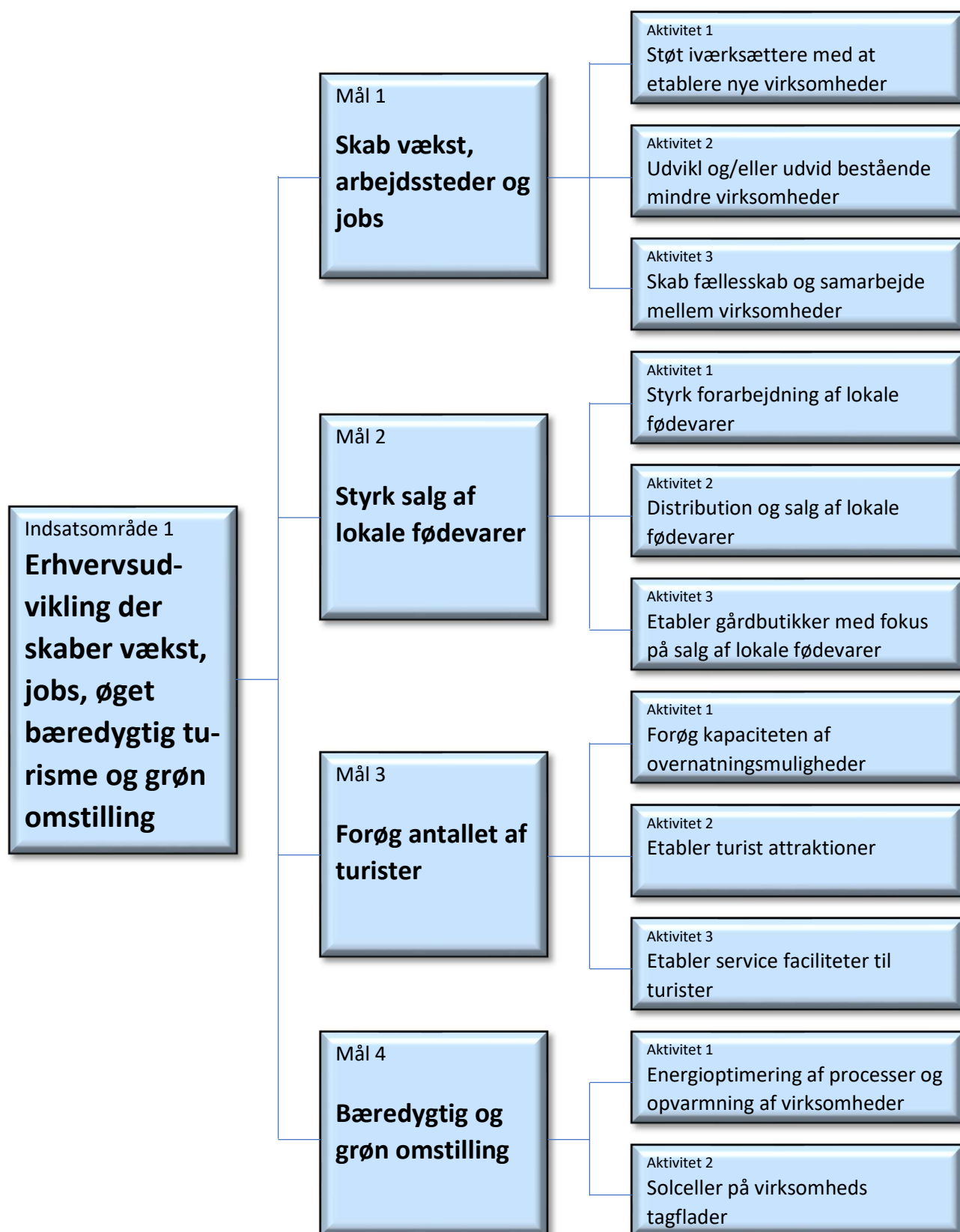
Indsatsområde 2

Udvikling af landsbyer og landdistrikter med grøn omstilling og attraktive faciliteter

Halvdelen af områdets befolkning bor i landdistrikterne og i byer med mindre end 3.000 indbyggere. Mange landsbyer har de sidste 10 år negativ befolkningsudvikling. Det er vigtigt at der sker en positiv udvikling i disse mindre bysamfund med det formål

- At øge landsbyernes attraktivitet og derved begrænse fraflytning/ øge tilflytning
- At bevare institutioner og dagligvarebutikker
- At sikre boliger til ældre så de ikke tvinges til at flytte
- At sikre grøn omstilling og bevarelse af de almennyttige faciliteter som klubhuse og forsamlingshuse

MÅL OG AKTIVITETER indsatsområde 1

Nærmere beskrivelse af aktiviteterne

INDSATSOMRÅDE 1 - Mål 1 Skab vækst, arbejdssteder og jobs

Aktivitet 1 Støt iværksættere med at etablere nye virksomheder

LAG SjællandSyd vil støtte etableringen af nye mindre virksomheder indenfor alle brancher og gerne i eksisterende bygninger i landsbyer og landdistrikter. Det største potentiale forventes at være indenfor turismen, hvor den lange kystlinje spiller en afgørende rolle og giver specielle muligheder. Et andet stort potentiale, som allerede er i god vækst er produktion, forædling og distribution af lokale kvalitets fødevarer. Støtte til etablering af mindre virksomheder kan gives både til enkeltpersoner og fællesskaber i lokalsamfund

Aktivitet 2 Udvikl og/eller udvid bestående mindre virksomhed

LAG SjællandSyd området er begunstiget med et meget stort antal mikro- og småvirksomheder indenfor mange brancher. Mange af disse virksomheder har potentiale til udvikling, og LAG SjællandSyd vil gerne støtte udviklingsprojekter af forskellig art. Det kan være at produktionskapaciteten eller lagerkapaciteten skal øges eller at der skal investeres i helt nyt produktionsudstyr i forbindelse med sortiment udvidelse.

Aktivitet 3 Skab fællesskab og samarbejde

LAG SjællandSyd vil støtte projekter der mellem mindre virksomheder skaber netværk, klynge- og udviklingssamarbejder og fysiske fællesskaber med f.eks. fælles reception, kantine og bad/omklædnings faciliteter

INDSATSOMRÅDE 1 - Mål 2 Styrk salg af lokale fødevarer

Aktivitet 1 Styrk produktion af lokale fødevarer

LAG SjællandSyd vil støtte projekter med produktionsudstyr og andet til lokal forarbejdning af lokale kvalitets fødevarer. Gerne projekter der inddrager lokalbefolkningen i indsamling af råstofferne, som f.eks. æbler til mostproduktion eller krydderurter til produktionen af gin.

Aktivitet 2 Distribution og salg af lokale fødevarer

LAG SjællandSyd vil støtte projekter der støtter salget af lokale fødevarer. Det kan være distributionsudstyr eller faciliteter på produktionsstedet med salgslokaler og faciliteter, hvor rundvisning, smagning og oplevelser integreres i forretningskonceptet.

Aktivitet 3 Etabler gårdbutikker med fokus på salg af lokale fødevarer.

En anden salgskanal som LAG SjællandSyd vil støtte er etableringen af gårdbutikker, der har fokus på salg af lokale fødevarer. Støtten kan f.eks. være til indretning af lokaler, faciliteter og inventar

INDSATSOMRÅDE 1 - Mål 3 Forøg antallet af turister

Aktivitet 1 Forøg kapaciteten af overnatningsmuligheder

LAG SjællandSyd vil støtte etableringen af overnatningsmuligheder. Gerne projekter der byder på mere end blot et hotelværelse eller et B&B værelse, men kombinerer overnatningen med yderligere faciliteter/oplevelser som f.eks. Glamping i forbindelse med turistattraktioner.

Aktivitet 2 Etabler turistattraktioner

Turistattraktioner trækker turister til området, så LAG SjællandSyd støtter gerne etableringen af nye spændende turistattraktioner eller dele deraf eller udvikling af bestående faciliteter.

Aktivitet 3 Etabler Service faciliteter for turister

LAG SjællandSyd vil støtte projekter der servicerer turister. Det kan f.eks. være projekter med cykeludlejning, transport af bagage for cykelturister eller apps der letter adgang til ruter, oplevelser, attraktioner eller lignende.

INDSATSOMRÅDE 1 - Mål 4 Bæredygtig og grøn omstilling

Aktivitet 1 Energoptimering af processer og opvarmning

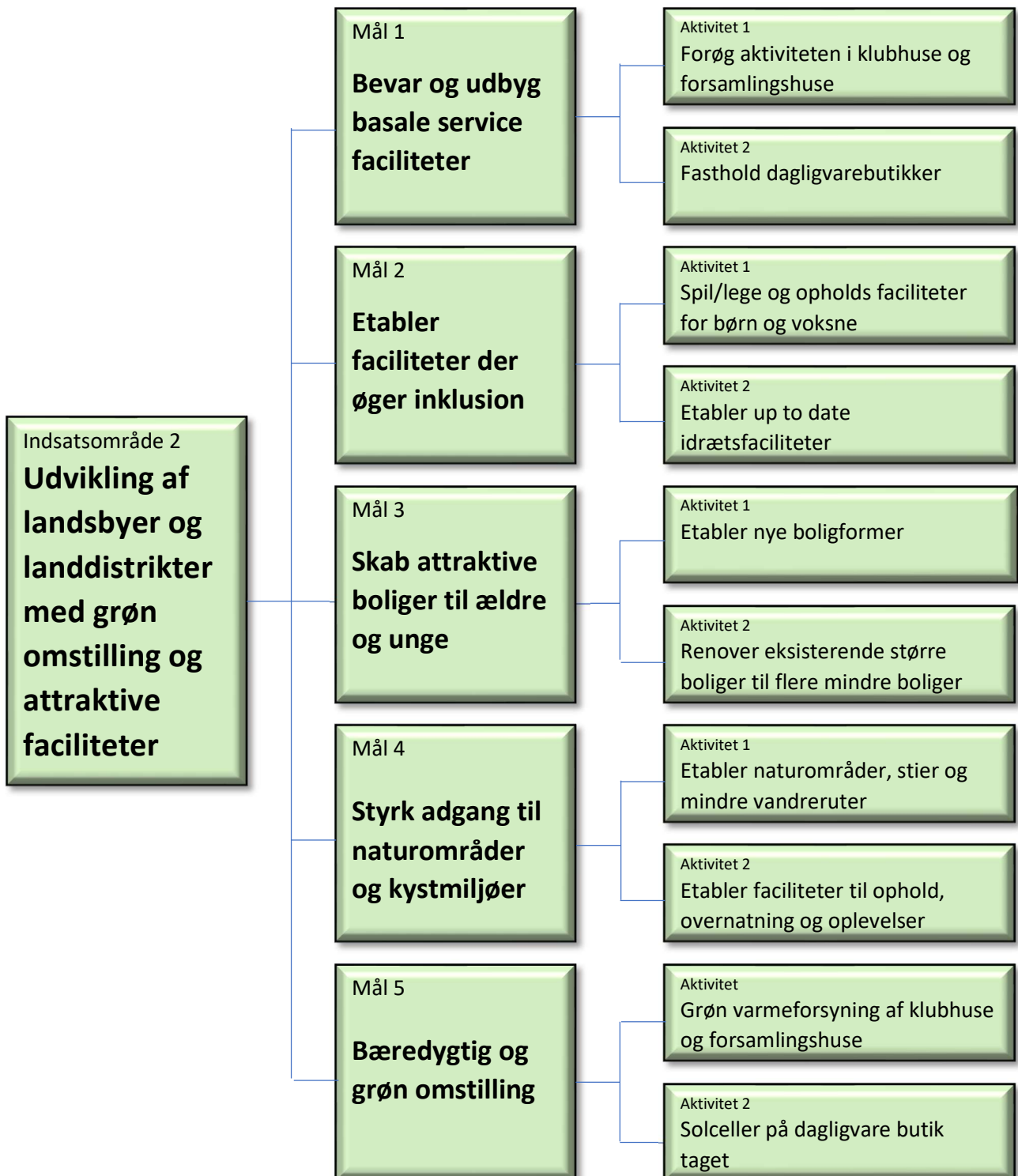
At hjælpe mindre virksomheder med bæredygtig og grøn omstilling er en vigtig målsætning for LAG SjællandSyd, og for nogle mindre virksomheder en forudsætning for overlevelse. Vi vil støtte projekter der hjælper med denne omstilling. Det kan f.eks. være energioptimering af produktionsprocesser, øvrige energibesparende projekter og ændring af varmforsyningen i mindre virksomheder.

Aktivitet 2 Solceller på virksomhedens tagflader

Mange virksomheder har investeret i solceller på taget, men der mangler mange endnu og det er en af de mest oplagte tiltag når det drejer sig om grøn omstilling. LAG SjællandSyd vil støtte mindre virksomheders projekter med solcellepaneler på taget.

Mange af de nævnte aktiviteter er eksempler på aktiviteter der kan fremme de fastsatte mål, men andre aktiviteter, der kan fremme målene, og workshops, samarbejder, for-projekter og lignende, der kan lede frem til faktiske projekter, kan blive taget i betragtning til støtte.

MÅL OG AKTIVITETER indsatsområde 2

Nærmere beskrivelse af aktiviteterne

INDSATSOMRÅDE 2 - Mål 1 Bevar og udbyg basale service faciliteter

Aktivitet 1 Forøg aktiviteten i klubhuse og forsamlingshuse

LAG SjællandSyd vil støtte projekter der kan øge aktiviteten i klubhuse og forsamlingshuse, der spiller en afgørende rolle for fællesskabet i landsbyerne. Det kan blandt andet være etablering af fitness faciliteter eller e-sport faciliteter i uudnyttede rum eller i tilbygninger. Sådanne aktiviteter eller andre aktiviteter vil øge inklusionen i lokalområdet og måske også styrke økonomien i driften af disse fælles faciliteter.

Aktivitet 2 Fasthold dagligvarebutikker

Dagligvarebutikken i landsbyen er afgørende for at landsbyens attraktivitet og opretholdelsen af landsbyen som en levende landsby. Derfor vil LAG SjællandSyd støtte projekter der udvikler eller i det mindste opretholder dagligvarebutikken. Det kan f.eks. være projekter der udvider/udvikler butikken og dens inventar eller det kan være projekter i forbindelse med at lokalsamfundet overtager ejerskab og drift af en lukningstruet dagligvarebutik.

INDSATSOMRÅDE 2 - Mål 2 Etabler faciliteter der øger inklusion

Aktivitet 1 Spil/lege og opholds faciliteter for børn og voksne

Der er mange steder i eller ved landsbyerne, hvor der kan etableres petanquebaner el. lign. eller små eller større motionsområder eller aktivitetsområder for både børn og voksne. Motionsområder med få simple motionsredskaber, forhindringsbaner eller større motionsfaciliteter evt. kombineret med opholdsområder med bord/bænkesæt eller lignende, der skaber samvær og inklusion

Aktivitet 2 Etabler Up to date idrætsfaciliteter

En udbygning eller fornyelse af idrætsforeningernes faciliteter i landsbyen kan opnå støtte fra LAG SjællandSyd. Det kan f.eks. være mountainbike baner, skateboard anlæg, parkour, padlebaner o.lign. der kan øge medlemstallet i idrætsforeningen og inklusion i landsbyen.

INDSATSOMRÅDE 2 - Mål 3 Skab attraktive boliger til ældre og unge

Aktivitet 1 Etabler nye boligformer

Mange landsbyer mangler boliger til ældre, der ikke længere har kræfter til eller råd til at blive boende i stor fleretages bolig. LAG SjællandSyd vil støtte projekter i forbindelse med etablering af nye boligformer med mindre ældrevenlige boliger i et spændende bofællesskabsmiljø, som også skaber inklusion.

Aktivitet 2 Renover eksisterende større boliger/bygninger til mindre boliger

LAG SjællandSyd kan støtte projekter i forbindelse med renovering af eksisterende større boliger/bygninger hvor der etableres flere mindre ældrevenlige boliger med visse fællesfaciliteter.

INDSATSOMRÅDE 2 - Mål 4 Styrk adgangen til naturområder

Aktivitet 1 Etabler naturområder i og ved landsbyen

Etabler attraktive mindre naturområder f.eks. ved landsbyens gadekær eller større områder i nedlagte grusgrave, skovområder eller lignende evt. med stier og mindre vandreruter, hvor landsbyens borgere kan møde hinanden, skabe fællesskaber og nyde naturen.

Aktivitet 2 Etabler faciliteter til ophold, overnatning og oplevelser

LAG SjællandSyd støtter projekter der giver muligheder for spændende ophold og evt. overnatning i naturområder. f.eks. madpakkehus/bålhytte, sheltere med grilludstyr, landgangsbroer eller trækfærger, hvor landsbyens borgere og besøgende/turister kan nyde at opholde sig i naturen

INDSATSOMRÅDE 2 - Mål 5 Bæredygtig og grøn omstilling

Aktivitet 1 Grøn varmeforsyning af klubhuse og forsamlingshuse

LAG SjællandSyd vil støtte projekter der bidrager til den grønne omstilling og sikrer økonomisk fornuftig energiforsyning til foreningsejede klubhuse, forsamlingshuse m.v., hvor der kun er begrænset kommunal støtte

Aktivitet 2 Solceller på dagligvarebutik taget

Mindre dagligvarebutikker, som er afgørende for landsbyen og som ikke ejes eller drives af stor kæde vil kunne opnå støtte til f.eks. solceller og varmepumper, der kan sikre billigere energi til belysning, kølemontre og opvarmning

Mange af de nævnte aktiviteter er eksempler på aktiviteter der kan fremme de fastsatte mål, men andre aktiviteter, der kan fremme målene, og workshops, samarbejder, for-projekter og lignende, der kan lede frem til faktiske projekter, kan også blive taget i betragtning til støtte.

FOKUS PÅ INKLUSION, KØNSLIGESTILLING OG UNGE

Der er fokus i udviklingsstrategien på inklusion. Mål 2 i indsatsområde 2 drejer sig netop om at støtte etablering af faciliteter der øger inklusion fordi større bestræbelser på inklusion i landsbyerne er en væsentlig faktor der øger landsbyernes attraktivitet.

Udviklingsstrategiens fokus på kønsligestilling handler alene om at der i prioriteringen af de projekter som LAG SjællandSyd vil støtte naturligvis ikke er nogen som helst form for kønsdiskrimination.

I prioriteringskriterierne vil LAG Sydsjælland have fokus på unge idet projekter, hvor det er unge der ansøger vil på ekstra point.

FOKUS PÅ SAMARBEJDE UDENFOR EGET OMRÅDE

Udviklingsstrategien indeholder ingen direkte planer eller aktiviteter med samarbejde med andre LAGér lokalt, tværnationalt eller internationalt. Men LAG SjællandSyd er meget åben for samarbejder dels i forbindelse med projekter der ikke er afgrænset til eget område, men også i forbindelse med samarbejder, hvor LAGér kan give hinanden inspiration, udveksle erfaring og ideer.

PRIORITERINGSKRITERIER

Prioriteringskriterier fastsat af Bolig- og Planstyrelsen

1. Projektets relevans i forhold til udviklingsstrategien og de overordnede mål og fokusområder for ordningen.
Hjælpe spørgsmål: Ligger projektet inden for aktionsgruppens udviklingsstrategi og inden for ordningen jf. bekendtgørelsen?

2. Projektbeskrivelse

Hjælpe spørgsmål: Hvordan er helhedsindtrykket af projektet, er det et godt projekt? Giver projektbeskrivelsen en god forståelse af projektet og fremgår projektets formål, aktiviteter, tidsplan, budget, mv. af ansøgningen?

3. Er projektet fuldt oplyst?

Hjælpe spørgsmål: Er projektet fuldt oplyst? Er der tilbud på relevante udgifter, har projektet de relevante tilladelser, lejekontrakt, mv. Foreligger der en god forretningsplan og driftsbudget gældende for erhvervsprojekter?

4. Projektansøgers kapacitet og økonomiske ansvarlighed

Hjælpe spørgsmål: Er ansøger troværdig og i stand til at gennemføre et LAG eller FLAG projekt? Har ansøger de nødvendige administrative og økonomiske ressourcer?

5. Lokal forankring og samarbejde

Hjælpe spørgsmål: Er projektet forankret i lokalsamfundet, fx ved brug af lokale ressourcer og netværk? Skaber projektet nye netværk i lokalområdet? Skaber projektet nye formelle samarbejder? Er samarbejdspartnerne relevante? Vil de styrke området og projektet?

6. Nyhedsværdi og innovation

Hjælpe spørgsmål: Skaber eller anvender projektet ny viden eller kendt viden på nye måder. Tilfører projektet nyskabende elementer som fx nye produkter, nye processer, nye sociale/kulturelle tilbud etc. til vores område?

7. Projektets levedygtighed

Hjælpe spørgsmål: Har projektet et længerevarende perspektiv, og er det levedygtigt efter projektperiodens afslutning? Kan projektet opretholdes i de krævede 3 eller 5 år efter udbetaling?

8. Gør aktionsgruppens midler en forskel (kritisk kapital)

Hjælpe spørgsmål: Vil aktionsgruppens midler gøre en forskel ift. at realisere projektet? Vil projektet blive til noget uden støtte? Realiseres projektet hurtigere med midler fra aktionsgruppen? Bliver projektet bedre/større?

9. Projektets effekt

Hjælpe spørgsmål: Er de forventede effekter af projektet tilfredsstillende og realistiske?

Yderligere prioriteringskriterier fastsat af LAG SjællandSyd

10. Unge ansøgere

Projekter fra ansøgere under 25 år vil blive tildelt en højere score

11. Byer og landdistrikter under 3.000 indbyggere

Projekter i byer og landdistrikter med under 3.000 indbyggere vil blive tildelt en højere score

UDVIKLINGSSTRATEGIENS MÅLSÆTNINGER

ERHVERVSUDVIKLINGS RETTEDE MÅL

Aktiviteterne relaterer sig til de temaer indenfor Job og vækstskabende erhvervsudvikling, som den danske CAP plan har fokus på: Etablering og udvikling af mikrovirksomheder og små virksomheder, Fremme af erhvervsamarbejde og Bæredygtig udvikling og grøn omstilling	Målsætning	Målbare mål (anslået)
Målsætning for udviklingsstrategiens Indsatsområde 1 Erhvervsudvikling der skaber vækst, jobs, øget turisme og grøn omstilling	60 % af den samlede ramme	
Mål 1 Skab vækst, flere arbejdssteder og jobs Aktiviteter <ol style="list-style-type: none"> 1. Støt iværksættere med at etablere nye virksomheder 2. Udvikl og/eller udvid bestående virksomheder 3. Skab fællesskab og samarbejde mellem virksomheder 	40 % af rammen for indsatsområde 1	10 nye virksomheder/15 jobs 5 bestående virksomheder udviklet /20 jobs 2 erhvervsamarbejder
Mål 2 Styrk salg af lokale fødevarer Aktiviteter <ol style="list-style-type: none"> 1. Styrk produktion af lokale fødevarer 2. Distribution og salg af lokale fødevarer 3. Etabler gårdbutikker med fokus på salg af lokale fødevarer 	20 % af rammen for indsatsområde 1	5 producenter støttet 3 distribution/salg projekter 2 gårdbutikker etableret
Mål 3 Forøg antallet af turister Aktiviteter <ol style="list-style-type: none"> 1. Forøg kapaciteten af overnatningsmuligheder 2. Etabler turistattraktioner 3. Etabler service faciliteter til turister 	20 % af rammen for indsatsområde 1	4 projekter/ 16 nye sengepladser 2 attraktioner støttet 2 service projekter støttet
Mål 4 Bæredygtig og grøn omstilling Aktiviteter <ol style="list-style-type: none"> 1. Energoptimering af processer og opvarmning af virksomheder 2. Solceller på virksomheds tagflader 	20 % af rammen for indsatsområde 1	Energoptimering 3 steder 5 solcelleprojekter
	100 %	

LANDSBYUDVIKLINGS RETTEDE MÅL

<p>Aktiviteterne relaterer sig til de temaer indenfor udvikling af landsbyer og landdistrikter, som den danske CAP plan har fokus på: Basale servicefaciliteter, Fornyelse i landsbyer, Kultur og foreningslivet og Bæredygtig udvikling og grøn omstilling</p>	<p>Målsætning</p>	<p>Målbare mål (anslået)</p>
<p>Målsætning for udviklingsstrategiens Indsatsområde 2 Udvikling af landsbyer og landdistrikter med grøn omstilling og attraktive faciliteter</p>	<p>40 % af den samlede ramme</p>	
<p>Mål 1 Bevar og udbyg basale servicefaciliteter Aktiviteter</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Forøg aktiviteten i klubhuse og forsamlingshuse 2. Fasthold dagligvarebutikker 	<p>15 % af rammen for indsatsområde 2</p>	<p>3 aktivitetsprojekter 3 butikprojekter</p>
<p>Mål 2 Etabler faciliteter der øger inklusion Aktiviteter</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Spil/lege og opholdsfaciliteter for børn og voksne 2. Etabler up to date idrætsfaciliteter 	<p>15 % af rammen for indsatsområde 2</p>	<p>5 spil/leg projekter 5 idrætsfacilitet projekter</p>
<p>Mål 3 Skab attraktive boliger til ældre Aktiviteter</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Etabler nye boligformer 2. Renover eksisterende større boliger til flere mindre boliger 	<p>20 % af rammen for indsatsområde 2</p>	<p>3 boligform projekter 2 Renoveringsprojekter</p>
<p>Mål 4 Styrk adgang til naturområder Aktiviteter</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Etabler naturområder, stier og mindre vandreruter 4. Etabler faciliteter til ophold, overnatning og oplevelser 	<p>25 % af rammen for indsatsområde 2</p>	<p>5 naturområde projekter 7 opholds/overnatnings projekter</p>
<p>Mål 5 Bæredygtig udvikling og grøn omstilling Aktiviteter</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Grøn varmeforsyning af klubhuse og forsamlingshuse 2. Solceller på dagligvarebutik taget 	<p>25 % af rammen for indsatsområde 2</p>	<p>7 klubhus/forsamlingshus varmeprojekter 3 dagligvarebutik projekter</p>
	<p>100%</p>	

LAG SjællandSyd

Udviklingsstrategi 2023 - 2027

Finansieret af
Den Europæiske Union